

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
Szerkesztőség.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A londoni kongresszus.

Budapest, július 26.

(K.) Mi: aggódók és szenvedők, akik látunk tudóvésztes testvéreket és menekülünk a szomszédságukból — akkor cselekszünk legokosabban, ha úgy teszünk az egész londoni kongresszussal, mint ez az érdemes kongresszus tett Koch Róbert professzorral, a tanácskozásnak kétségtelenül legkimagaslóbb alakjával. Meghallgatta tisztelettel, kitüntette ünnepléssel és a legmagasabb elismeréssel, egyébként pedig fölfedezését, az egész kongresszus egyetlen pozitívnek látszó eredményét, csak a további tudományos vizsgálat szubsztrátumának fogadta el. Ugy tetszik, a londoni kongresszus józan példával szolgált, miképpen kell a Londonban összegyűlt tudós professzorok tanácskozást megítélni. Illik ezt a fényes társaságot ünnepelni, illik szavát áhitattal figyelni, illik neki az emberiségtől telhető legnagyobb elismerést megadni: egyébként pedig mi, aggódók és szenvedők, várjuk meg a legközelebbi kongresszust, mikor a mostan összehordott tudományos és esetleg csak erőszakolt obszervációk és kutatások keresztül mentek a legóvatosabb felülvizsgáláton és igazi eredmények, igazi tudományos kincsek lesznek. Akkor, ha lesz rá ok, ejtsük le szívünk-ről azt a mázsás követ, melyet a közvetlen szemlélés, meg a magunk rettenetes félelme hengerített reá. Addig várjunk tovább és — remegjünk.

Szó sincs róla, hogy Koch Róbert ma is nyögjön az ő botlásának sulya alatt. Igazi tudóst a kollégái még a botlásában is tisztelnek. És méltán. Ha sikerül Koch professzor-nak valamikor a tudóvész gyógyítását fölfedeznie — és milyen szívesen egyesíti az emberiség a maga reményességét az övével, hogy sikerülni fog neki — akkor a mi nyereségünk teljes lesz s az ő dicsőségének is cse-

kély a csorbája. Legfőleg, hogy az egyszer kompromittált Koch elnevezést kell elejtenie. Már csak el kell magát határoznia valami más névre. De ha a berlini professzor nem is bukkott nagyság, ha tudományos kutatásait érintetlen nimbuszszal terjesztheti is elő: a világ még sem tehet egyebet, mint a londoni kongresszus, bevárja tudniillik, hogy a tudomány approbálja az ő kutatásait. Ezidőszerint azonban, akármilyen kellemes és üdvös volna, ha az emberiség nagy aggodalmából ki lehetne hasítani azt a legjelentékenyebb kontingenst, melyet eddig a tudóvész bacillusának szarvasmarhák-ról való áthurcolása tartott lekötve, bármilyen megváltás volna, ha az aggodalomnak így felszabadult fölőslégével más irányban vigyázhatna és óvakodhatnék az emberiség: ezidőszerint, mondom, a Koch professzor új teoriája még nem több teoriánál és tudományos igazságnak nem vehető. Londonban máris több tudós támaszkodott benne, Berlinben pedig Virchow a londoni telegrammok olvasása után is megmaradt az ő régi álláspontján, mely homlok-egyenest ellenkezik a Kochéval, mert egyszerűen tagadja, hogy a tudóvész karakterisztikus ismertetőjele a bacillus volna. Virchow tehát még azt is vitatja, hogy Koch helyes alapon folytatja kutatásait. Ő a bacillusban sem hisz, Kochban meg éppen nem. Hát egy kicsit korai volna ilyen körülmények közt az öröm s mindenestre ugy okosabb, ha a londoni kongresszus eredményeit a jövő kongresszus világitásánál nézzük meg.

De ha világraszóló fölfedezést, megváltó munkát nem is szabad a londoni kongresszustól várni, a világ minden nemzete jól fogja tenni, ha kifeszíti az adminisztratív hálóját, hogy felfogjon egy pár becses tanácsot a londoni gondolat-zuhatótagból. Mert okos egészségügyi adminisztrációk esztendőkre elláthatja most magát föltétlenül hasznos tanácsokkal. Igaz

ugyan, hogy a legtöbbjét csak gazdag nemze tudja megvalósítani s nem minden ország vállalkozhatik rá, hogy például minden tudóvészest ne csak számon tartson, hanem elkülönítve kezeltesse is. Némiképpen lehetetlen teher volna ez olyan országoknak, melyeknek haja egy hadsereg tartásába is beleöszül. Mert ez az új hadsereg, a tudóvészesek serege, a másíknál nem kisebb és föltétlenül drágább. S bár az angol külügyminiszter ur, a kongresszus első napján, minden érzékenység félretevésével megvallotta, hogy ez a háború fontosabb a dél-afrikainál: azért még a gazdag Anglia is nagyon szegényesen mért a fontokból, mikor csak a tudóvész ellen védelmező várról, az első angol szanatóriumról volt szó. Századrész annyit se szánt erre az ideálisabb háborúra, mint a másíkra. Mit csináljon akkor a többi nemzet, a milliomosok közt koldus nációk. Azok a jó tanácsok tehát, melyek igen-igen sokba kerülnének, jó tanácsok ugyan, de ritka nemzet fog rajtuk kapni. Van azonban szerencsére elég sok olcsó tanács is a londoniak között. A tudóvész betegek kötelező bejelentését, a boldogtalan mártírok lehető elkülönítését, az egészségeselemek feltékeny megóvását, az elszigetelés könnyű és olcsó módjait szegényebb nemzetek is megjegyezhetik maguknak. S ilyen könnyen használható tanács sok akadhat meg az adminisztratív hálóban — csak tessék arra, London felé tartani.

A tudomány mellett, melynek kétségtelenül dus az aratása a londoni kongresszuson, jut így valamicske jó a nemzeteknek is, ha figyelni akarnak és tudnak. És hogy akarnak is, tudnak is figyelni: bizonyítják azok a legkiválóbb elmék, melyek a föld minden tájékáról, Magyarországból is Londonba siettek. A mi Korányi professzorunk, aki idehaza a tudóvészesek szanatóriumának megteremtője, a nemes védekezés fáradságtalan apostola: ott

T Á R C A.

Kordélia.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Ábrányi Emil.

Temetői sétatím közben a „kormányzó” kriptájához jutottam, ahol két halott ör-angyal hamvai nyugosznak.

Idegen földön halt meg mind a kettő. Az egyik Nerviben, Génua mellett, a másik Turinban. Először a leány halt meg, fiatalon, alig tizennyolc éves korában. Elhervadt a száműzetésben, mint az idegen földbe ültetett virág. Anyja nem sokáig élte túl. Imádtá férjét, de beteg volt az ő szíve is, nagyon beteg; és valami titkos erő húzta leánya után, aki jobb hazába ment a földi szenvedések elől.

Kossuth Vilma 1862-ben halt meg. Kossuth Lajosné — Mészleányi Teréz — 1865-ben költözött utána.

Azután mind a kettőt eltemették a génuai protestáns temetőben, magas domb tetején, ahonnan az ember a hullámzó, hatalmas, szabad tengerre lát.

Egymás mellé temették őket, az anya-rózsát és a letört bimbót. És a gyászborult férj, a kesergő apa, a fenséges bujdosó ezt a felírást vésette rá sirkövére:

„Ó haza! Ha szabad léssz
Ne feledkezzél meg
A száműzöttek porairól!”

Fájhatott, bizony fájhatott a Kossuth Lajos nagy szíve ettől a kettős csapástól!

A jó angyalai, igazán a vigasztaló angyalai hagyták el, amikor ez a két nemes nő örök buszút mondott a férjnek és az apának. Nem elég, hogy a sors megfosztotta hazájától: összetörte házi tűzhelyét is, ahol a szeretet melegségében fölengedett a hontalanság dermesztő hidegsége.

Idegen földön szomorú a száműzött otthona. Szomorú még akkor is, ha szerető hitves áll az oldala mellett és kedves, szép gyermekek veszik körül. Szomorú még akkor is, ha van, akinek a szívén kiserhatja bánatát; ha mindig a közelében vannak azok, akiket az Isten jóságá kárpótlásul adott neki az elvesztett hazáért.

De micsoda feneketlen szomorúság az, a fájdalomnak micsoda pokoli hatványozása, amikor a száműzöttek se hazája, se otthona nincs többé!

Honnan vette Kossuth Lajos a lelkiert, hogy ki tudta állani neje és leánya halálát?

Csak egy magyarázat van erre. Csak az, hogy titán volt testben, lélekben, aki dacolt a fátummal, mint Prometheus. Hiszen kilenvenkét éves korában még a halállal is megverekedett s csaknem levette a mindent lebirót — annyi csapás után, olyan élet végén, nyegvenőt esztendei hontalanság terhével a vállain!

Világosan látom itt a kripta küszöbén sugárzó alakját. Amilyen erős, hatalmas volt benne a politikai meggyőződés, éppen olyan gyöngéd volt benne a szeretet. Ideális volt egész élete és ebben az idealizmusban a nő-nem általános tisztelete összeolvadt a feleségéhez való határtalan ragaszkodással.

A közelet küzdelmeiben nem látott jogaimet arra, hogy otthonában fölmentse magát a kedves udvariasság kötelezői alól. Nem azért ragadott

esodálatra szászereket a fórumon, hogy hazatérve: durvasággal kinezta azokat a keveseket, akik legjobban, leghivebben simultak hozzá. Nem azért tündöklött a nyilvánosság előtt, hogy odahaza ideges, kiméltelen, kiállhatatlan zsarnokként uralkodjék.

A milyen nagy volt, éppen úgy tudott szeretni. Családját éppen olyan kevéssé hanyagolta el, mint hazája ügyeit. Hü volt mindenkibe, akit szeretett: hazájához éppen úgy, mint hitveséhez. Ez a hűség több volt egyszerű kötelességéretnél: lelkének kimondhatatlanul nemes tartalma volt az. Kiváló, rendkívüli természet a morális fenség magaslatán.

Imádtá nejét, imádtá leányát. És amikor Génuaiban eltemette őket: legdrágább kincsét adta át a pornak. És az a por idegen föld pora volt. Ó kinok kinja! Ó pater dolorosa! Krügernek a férjéül távol halt meg Pretóriában. De legalább a hazája közel volt hozzá! Legalább a hazai föld göröngyeit dobálták rá a koporsójára!

A sors forgó-szele elkapta és a hontalanságba sodorta ezt a két vigasztaló angyalt. Megosztották vele a száműzetést, de nem voltak olyan erősek, mint ő, a fátummal dacoló titán. Letörték, elhervadtak menthetetlenül. Mert semmi sem ől biztosabban, mint az a titkon emészto ház, aminek honvágy a neve.

Huszonkilenc esztendeig feküdt egymás mellett a génuai, protestáns temetőben Kossuth neje és leánya. És amit az élő Kossuth nem tudott megadni bálványozott kedveseinek, azt megadta nekik a halott Kossuth: a haza édes földjét, a haza áldott porát!

Nem harminckét és nem huszonkilenc évvel ezelőtt, hanem 1894 március 31-én temették el Kossuth leányát, Kossuth hitvesét megkapó gyász-pompával, nagyszerű kegyelettel. Addig a

nyaral a londoni hőségben és szenved a szenvedőkért, hogy a maga nagy tudását mélyítse, a maga bő tapasztalásait gyarapítsa. S ő, aki eddig is minden esztendőben, egyszer legalább, felszólt a tüdővészések érdekében, bizonyára leghűségesebb hírnemő lesz Londonból. Amit mi megtehettünk, Korányi megtéteti velünk. Lesz tehát a londoni kongresszusból gyarapodása a magyarságnak is. És lesz más nemzeteknek is. De nem — holnap. Minden: idő kérdése, de ez meg éppen távoli idő. A fegyverkezés, a pénz előteremtése, a mozgósítás — mint más háboruknál — itt is időbe telik s azt bizony türelemmel kell kivárni. Addig az aggódók tovább aggódnak, a szenvedők meg is halnak: — de nem pihen a tudomány és nem pihen a szeretet. Ez ma megnyitja a szenvedést, az egykor — Isten segédelmével — meg is fogja szüntetni. Vagy legalább is csökkenteni...

BELFÖLD.

Elmaradt parlamenti csíny. Mikor az Ugron-párt lapja először röpitette szét a képviselőház összehívásának a híret, már akkor megmondtuk, hogy ennek a hírek nem lehet sok komoly tartalma és erősen kételkedtünk benne, hogy Ugronék a husz aláírást összehozzák. Akkor mindjárt ki is tudódott, hogy a terv mögött egyelőre csak *Polónyi Géza* áll s az ő aláírását számította huszszorosan a *M-g*. Ma reggel aztán egy lapársunk azt adja hírül, hogy a tervet a jövő héten fogják megbeszélni az ellenzéki pártok bizalmi emberei és valószínűleg ellállanak tőle, minthogy a Bánffy-féle leleplezéseket egészen jól meg lehet tárgyalni, ha éppen akarják, szeptemberben is. Ezt a hírt ma este a *M-g* nem cáfolta meg, tehát igaz. És így a nagy zajjal megrprobált parlamenti csíny, a kánikula kellő közepében — befagyott.

A kisbecskerei mandátum. A kisbecskerei kerületben, melynek mandátuma tudvalevőleg *Besseney Ferenc* lemondásával üresedett meg, már megindult a választási mozgalom. *Dr. Steiner Ferenc*, a temesvári volt nemzeti párt élnöke és *Szülő Ernő* temesvári ügyvéd mérközött meg a mandátumért, ugyanazok, akik már a jövő általános választásra is tekintélyes számú híveket szereztek maguknak.

napig ők nem pihentek a génuai kriptá mélységében, hanem csak várakoztak!

Most is látom a szomorú és főlemelő képet, grandiozus prólogját a másnapi temetésnek, amikor a szó szoros értelmében egy egész ország kísért a kormányzó gyász-kocsiját a kerepesi temetőbe.

Ott feküdt a két koporsó a terézvárosi templom ravatalán, egymás mellett, virágokkal elborítva, mint két fölvirágozott és az örökkévalóság vizein meginduló ladik. És ezeken a virágokon egy nemzet könnye volt a csillogó harmat. *Shakespeare* fantáziája, *Shakespeare* költészete vált valósággá abban, amit akkor láttunk. Érezük, hogy magasztosabb találkozás tanui még nem voltunk soha.

Ime, halott *Kordélia* visszajött! Halott *Kordélia*, akit Magyarország *Learje* harminékét évvel azelőtt zokogó fájdalommal siratott el messze idegenben: visszajött mostoha kriptájából, hogy új sirt keressen magának az édes haza keblén.

Fehér-ruhás leányok állottak körül a ravatalát, fehér-ruhás leányok, akik egykorok voltak vele, noha ő réges-régen meghalt, sok, sok évvel azelőtt, hogy ezek a leánykák világra jöttek.

De a halottak fölött nyomtalanul száll el az idő. A mi *Kordéliának* 1894-ben is tizenöve éves volt. Koporsóját kék és fehér gyászkoocsira tették, amilyen kocsik a fiatal halottakat szállítják a temetőbe.

Kordélia ott feküdt a maga virágos ravatalán. És néhány utéval távolabb halott *Lear* pihent, akit hálátlan leányai könnyek és virágok tengerével vettek körül.

Két koporsó feküdt egymás mellett a ravatalon: a nagy halott halottjai, akik előre mentek a halálba és előre mentek a temetőbe is, hogy kedves, otthonossá tegyék neki a szomorú kriptát, ahol találkozni fognak.

Hallgattuk a kar-éneket, amint szétáradt a

KÜLFÖLD.

Rampolla lemond? Rómában azt beszélik, hogy *Rampolla* állása megrendült, miért is legközelebb lemond az államtitkárságról. A pápának állítólag a franciaországi események miatt rendült meg a *Rampollának* való bizalma, de azt is rebesztik, hogy *Rampolla* állása a legutóbbi bíborosi kinevezések következtében ingott meg. Ugyanis szélében beszélik, hogy a legutóbb kinevezett kilenc olasz bíboros *Rampollának* személyes lekötöztetlje, sőt a *Freiburger Kath. Wochen-schrift* című előkelő német folyóirat határozottan állította *Rampollát*, hogy tisztázza magát ez alól a vád alól, mert különben a katolikus világ kénytelen elbinni. *Rampolla* azonban ezt máig sem tette meg. Ezek azonban kicsinyeségek, amelyek egy akkora hatalmat, mint *Rampolla*, nem dönthetnek meg. A hír valószínűleg inkább óhajtat, mint valóság.

Francia ultimátum a portának. *Constans* francia nagykövet ma jegyzéket adott át a portának, amelyben a *Société des quaiques* az engedélyokiratban biztosított összes jogaiba és kiváltságaiba való visszahelyezését követeli, arra utalva, hogy az engedélyokirat rendelkezéseit két év óta nem hajták végre, az alatt az ürügy alatt, hogy a rakpartokat megváltotta a porta. Ha a jegyzékben foglalt követeléseket nem teljesítik, a francia kormánynak magának kell megtennie a szükséges intézkedéseket, hogy a társaság érdekeit megvédje. Hír szerint *Constans* elhagyja *Konstantinápolyt*, ha a porta nem ad kielégítő választ.

Szerbek üldözése Törökországban. Belgrádból érkekes hírt jelentenek: *Szinovjev* orosz nagykövet a szultánnal és a portánál panaszt tett az ő szerbiai szerbek üldözése miatt s azt követelte, hogy a törökök ne keressenek ezental gyertyert a szerbeknél, hogy a lefartóztatott szerbeket bocsássák szabadon és hogy a prisztinai mutesarifot, *Dzemal* béget mozdítsák el. A szultán megígérte, hogy mindezeket a követeléseket teljesíteni fogja. Belgrádban nagyon kellemes meglepetést keltett az orosz patrónusnak ez olcsó szivessége.

Konstantinápoly, július 26.

Szinovjev orosz nagykövet érlelyes fellépése következtében a *Yildiz-palotából* azt a rendeletet bocsátották ki *Ó-Szerbia* helyi hatóságaihoz, hogy járjanak el az albánok ellen és hogy a jogtalanul előgott szerbeket bocsássák szabadon. A *Yildiz-palotában* egy-szersmind megígérték, hogy intézkedéseket fognak tenni *Ó-Szerbiában* a rend helyreállítása céljából.

A kínai kártérítés. Ma *Pekingben* összeültek a hatalmak követei és végre egyhangu határozatot hoztak a kártérítés ügyében. Az angol követ azt indítványozta, hogy ha a főljánlott bevéteit nem találják elégségesnek, egyezzenek meg a követek

templom karzatáról és lebegett az ég felé, mint a ravatal körül járó pap tömjén-füstje. Gyász-ruhás hajadonok énekeltek halkán, szeliden a gyászos dallamot, de a hangban, az énekekben nem volt semmi szomorúság. Inkább valami édes nyugalom, valami fenséges vigasztalás reszketett benne, mintha éneklő szerzők üdvözölték volna végtelen magasságból a hazájukba visszatért halottakat, akiket hontalanul a mennyország pompája sem tudna üdvözíteni.

Azután megzendült a férfiak kara, megzendült a komor *Mizeróbe*, a katolikus egyház hatalmas gyász-dala, a fenség és borzadály ölekezése. Ennél nagyobb szerű himnusza nincsen a halálnak. De mikor a karok rákezdték a szörnyű refraint: *Dolores inferni circumdederunt me* — nekem úgy rémlett, mintha más visszhang kelt volna ennek a komor, iszonyu strófának a nyomában. Nekem úgy rémlett, mintha két szelid hang tört volna át az érekeporsó földelén és repeső örvendezéssel ezeket a szavakat énekelte volna anti-strófa gyanánt:

— *Voluptates coeli circumdederunt me!*

És mikor a két koporsót kivitték a templomból és fölítették az üveges kocsikra: akkor is úgy tetszett nekem, hogy ezek a diszes gyászkoocsik nem halottas-szekerek, hanem a hűség és szeretet diadal-szekerei.

S mihez hasonlítam a menet élén haladó magyar nők egyszerű proecessióját? Ilyen kivonulás lehetett az, amikor Róma nemes asszonyai talpig feketében mentek a gógós *Koriolán* élébe, hogy jellemük csodálatos erejével és könnyeik néma ékesszólásával megmentsék a fenyegetett hazát. Így vonultak ki Róma kapuján, lebegő gyászfátyollal, sirástól és sógryentől égő szemekkel, gyöngéd ajkaikon ezekkel a reitentő szavakkal:

— Gázoljatok át rajtunk! Az ut Rómába testünkön át vezet!

Akkor *Volumnia* és *Virgília* állottak a nemes

abban, hogy más bevételi forrásokról is fognak tanácskozni, de a tanácskozás előtt minden egyes követ fenntartásokkal élhet. Oroszországot visszavonta a maga javaslatait, amelyek a vámok megkötéséről eredő bevételi többletet a kártérítés kifizetésére kívánta fordítani s amely a tárgyalás megakadása oka volt. Ezzel a kérdéssel el van intéve.

A szultán egyiptomi aggodalmal. Az egyiptomi khedive konstantinápolyi látogatását sokféleképpen magyarázták. A legérdekesebb, bár kevésbé valószínű a következők verzió, amely Konstantinápolyban szájról-szájra jár. E szerint kevéssel azelőtt megtudták a szultán palotájában, hogy a khedive az angol kormánnyal folytatott hosszas tárgyalások után jelentékeny összeg és egyéb haszon fejében hajlandónak nyilatkozott fejedelmi állásáról lemondani. Anghára nézve ugyan kevés értéke lehet ilyen szerződésnek, mert hisz a hatalmának is van beleszólásuk abba, hogy Egyiptom angol gyarmat legyen-e vagy sem, de a portát mégis aggodalommal töltötte el ez a hír. A szultán bizonyosat akart tudni a dologról s állítólag ezért rendelte magához a khedivét. Valósággal vallaták a khedivét a szultán palotájában, úgy hogy a khedive megijedt s hirtelen elutazott. Annyi bizonyosnak látszik, hogy a mostani látogatás folytán nem javult meg a viszony a szultán és a khedive között.

A plebiscitum reménye. Mint nálunk, úgy Franciaországban is érdeklődéssel néz a közönség a legközelebbi választások elé. A *Figaro*, amely a monarchistáknak hizelegni iparkodik, megkérdezte a köztársaságellenes pártok vezetőit, hogy miben reménykednek? A legtöbb válasz ez volt: a plebiscitumban. *Napoleon* herceg azt mondta, hogy a plebiscitum az ő dögmája és reményli, hogy valamely előre nem látott esemény a hatalomhoz fogja juttatni. Az orléanski herceg nem mondott semmi különöst. Ugyancsak a *Figaro* kérdést intézett a konzervatív pártok vezetőire, hogy a legközelebbi választásokra vonatkozó terveik felől. A bonapartisták azt mondták, hogy ragaszkodnak a korlátlan plebiscitum előhoz és mindenkit támogatni fognak, aki ennek az elvnek a híve. A rojalisták ragaszkodni fognak a hadsereg érinthetlenségéhez és az állam pénzügyeinek rendezéséhez s minden szövetséget visszautasítanak. A *Marienbadban* furdó orléanski herceg kijelentette, hogy helyesli ezt a programot, mert azt hiszi, hogy a rojalizmus mindenkinek menedéke. A visszafeljődés lehetetlen. A fehér zászló utópia.

Kréta sorsa. Az angol felsőház tegnapi ülésén *Spencer* lord kérdést intézett a külügyminiszterhez a kréti kérdés felől. *Lansdowne* azt válaszolta, hogy *György* herceg a négy hatalmasság egyhangu kívánságára beleegyezik főbiztosi mandátumának meghosszabbításába, ami kedvező előjel a sziget jövőjére. A herceg azt a reményt fejezte ki, hogy a hatalmasságok támogatásukban fogják részesíteni, egyuttal jelezte

asszonyok élén. De a mi *Volumniának* és *Virgiliának* ezuttal a menet mögött haladtak — két egyforma koporsóban.

Az ég boltzata talán sohasem volt kékebb, a nap talán sohasem volt ragyogóbb, mint abban az órában, amikor a menet a temető útjára kanyarodott.

A mennybolt gyönyörű kék színbe öltözködött a *Kossuth* Vilma tiszteletére. Kék baldakin alatt vitték a *Kossuth* Lajos leányát és kék volt az ég, mint a görög tenger azurja Ciprus szigete körül.

A nap úgy égett, sugárzott, mint egy óriás ünneplő fánya. Égett, tündökölt, mintha *Kossuthné* ércnyelvet akarta volna jelképezni a magasságban.

Bámulatos, micsoda ragyogó napjaink voltak attól kezdve, hogy magyar földön volt az egész *Kossuth*-család: három élő és három halott. A szívünk azt sugta, hogy nem véletlenség a természetnek ez a pazar tündöklése. Kiengesztelődött, boldog szellemek sugárzása volt az. Örömkéget-földet áthatott és parancsolt az univerzumnak.

Ott állottam a kriptá peremén és lenéztem a keskeny útrebe, ahová a kormányzó halott felesége és leánya csöndesen leszállottak. Egy koporsónyi hely maradt köztük. Csak egy koporsónyi hely — éppen elég annak, akinek egykor szűk volt a világ!

Hosszu, kínos távollét után akkor pihentek először hazájuk karjai közt.

Vajjon mit beszéltek a koporsók az első éjszaka szent magányosságában?

Talán ez a párbeszéd folyt köztük, akik a kormányzót várták, az utánuk jövőndőt:

— *Álszol, anyám?*

— *Még nem, leányom! Átyádat várom!*

— *Holnap atyám is itt lesz közöttünk! Akkor aludni fognak?*

— *Ha itt lesz atyád is, akkor aludni fognak mind a hárman! Együtt... édesen... örökké!*

hogy a sziget sorsára nézve fontos kérdéseket ohajt a hatalmasságokkal közölni. A kormány megkapta a herceg előterjesztéseit és foglalkozik velük. A kormány, amennyire csak lehet, meg akarja könnyíteni a hercegnek földadata megoldását és figyelembe ohatja venni mindazokat a javaslatokat, amelyeket a herceg előterjeszt, aki tetterő és tehetség tekintetében nagy tiszteletben áll. Nézete szerint a többi garantáló hatalmasság is úgy vélekedik erről a dolgról. A miniszter megemlíti aztán, hogy György herceg 1900-ban nem hivatalos formában bizonyos előterjesztéseket tett, amelyek a herceg szerint valószínűleg alkalmasak lettek volna a krétai kérdés kielégítő megoldására. Az előterjesztéseket, amelyek Krétának Görögországgal való egyesítésében oszucsodtak ki, közzölték a négy hatalmasság római képviselőivel. Ezek azonban határozottan ellene voltak minden szorosabb egyesítésnek. A nagykövetei nyilatkozatát közölték a görög királlyal. A krétai képviselőkamárának a Görögországgal való egyesülésre vonatkozó határozatát is közölték a nagyköveteikkel, akik kijelentették, hogy a négy hatalmasság, tekintve a politikai helyzetet, erősen el van tőkélve arra, hogy a státuskvót fönntartja.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, július 26.

Talán mégis igaz az a hír, hogy Londonban komolyan folyik a tárgyalás arról, hogy miképpen lehetne mielőbb békét kötni a boerokkal, a nélkül, hogy az imperialisztikus politikán csorba esnék. Ma ezt a tegnap közölt hírt újabbakkal toldják meg Amszterdamból. Mint onnan jelentik, Krüger környezetével Hágába utazott, ahol bizonyos békejavaslatokról fog tárgyalni. Hír szerint a német császár azon a ponton van, hogy mint békeközvetítő jó szolgálatát följajánlja. Krüger esetleges békejavaslatait a német császár fogja az angol kormánynak megküldeni.

Jó benyomást keltett a boerok körében a cárnak Krügerhez küldött részvétlívára. Ezt a boerok úgy magyarázzák, hogy nagyhatalmak nem ismerték el a boer köztársaságok annexióját és hogy az európai államfők Krügerét még most is a transvaali köztársaság elnökének tekintik.

London, július 26.

Kitchener táviratozza Pretóriából tegnapi kelettel: Lovasított Garato-osapatok 21-én Reitzburg közelében megtámadtak egy boer podgyászkesziséretet s ez alkalommal elfogtak huszonöt embert és zsákmányul ejtettek néhány szekeret. Az angolok részéről megsebesült két tiszt és hat ember.

London, július 26.

Lord Roberts a Bisleyben tartott lövésüznnep díkjiosztásánál a háboru tanulmányairól mondott beszédet. A délafrikai háboruban tett tapasztalatai, ugymond, igazolták azt a meggyőződését, hogy a modern katonákat kitűnő lövészekké kell nevelni. Wellington serege, amely ötvenezer gyalogosból és 12.400 lovasból állott és 158 ágyuval volt ellátva, Waterloónál mindössze három mértföldnyi vonalon állott föl és a franciáktól az összetűzéskor legfőljebb 1400 yardnyira voltak. Délafrikában sokkal kisebb csapatoknál husz mértföldnyire fejlődtek ki a harc vonalak és a tüzeléseket már akkor megkezdték, mikor egymástól hat mértföldnyire voltak. Mikor azonban összeértek az ellenfelek és a távolság nem volt közöttük nagyobb 150 yardnál, kitűnt, hogy tudnak célozni a boerok. Itt aztán nem igen tudtak velük megmérkőzni az angol katonák. Azt hiszi, hogy a jövőben a csata sorsát, éppugy mint ezelőtt, egy-egy szuronyroham, ezután az ilyen közelről való lövöldözés fogja eldönteni.

Bélin, július 26.

A Kölnische Zeitungnak jelentik Londonból mai kelettel: A délafrikai dolgok küszbőben álló békés fordulatanak híre, amely itt újabbán először radikális boerbarát körökben merült fel, visszhangra talál egyes lapok határozatlan brüsszeli és hollandi távirataiban, amelyek ismét valami közvetítő szerepet szánanak Vilmos császárnak. Jól értesült körökben ezeknek a híreknek nem tulajdonítanak jelentőséget, habár feltevéleik annak lehetőségét, hogy a legközelebbi két hónapon belül az eddigi ellenállás legnagyobbrészt összetörhet.

Stockholm, július 26.

Az angol kormány tudvalevőleg Londonban bizottságot szervezett, amely a Dél-Afrikában szvenvedt károkatért nyújt kárterítést azoknak, akik a háboru alatt semlegesekek maradtak s szvenvedtek. Egy stocholmi újság most ennek a bizottságnak az eljárásáról a következő leleplezést közli:

Lord Roberts, miután Pretóriába bevonult, a hollandi vasutársaság egész személyzetét, körülbelül 2000 családost tisztviselőt kutasított Dél-Afrikából. A

kutasított külföldi alattvalók e miatt kormányainknál panaszt tettek, s a kormányok az angol miniszteriumhoz fordultak, hogy alattvalóiknak kárát térítse meg. Az angol kormány Milvain elnöklésével bizottságot szervezett és fölszólította a panaszkodó hatalmakat, hogy küldjék el képviselőiket a bizottság tárgyalásaira s egyuttal a kártszenvedett tisztviselők is jelenjenek meg. A svéd-norvég kormány eleget tett a fölhívásnak. Képviselőiben egy norvég előkelőséget küldött Londonba, akivel a kártszenvedett svéd és norvég alattvalók is odautaztak. A skandináviaiakat látszólag nagyon szivesen fogadták. Mindegyiket két-három óráig tartó kihallgatásnak vetették alá. A skandináviaiak azt hitték, hogy a bizottság csak az ő személyes sérelmeikkel törődik majd, de e helyett csak az első kérdések vonatkoztak saját bajukra. Azután ilyen kérdések következtek:

— Milyen munkát végzett? Ismerte a transvaali vasut üzleti szabályzatát? Hogyan kellett viselkedniök, ha az angolok közeledtek? Hol volt anyagraktáruk? Tudja-e, hogy a boerok, mielőtt az angolok bevonultak Johannesburgba, a vasuti kocsikat elcipelték? stb.

A skandináviaiak most már tudták, miért volt velük szemben annyira előzékeny a bizottság. Nyilván adatokat akartak szerezni a vasuti társaság ellen s jobb tanukat nem kívánhattak, mint a vasuti társaság saját tisztviselőit. A vasut német és hollandus tőkevezéreskek kezében van s így az angolok nem foglathatják el, ha csak ki nem mutatják, hogy a vasut vezetősége megsértette a semlegességet.

Néhány dán alattvaló kivételével különben a kárt szvenvedett tisztviselők nem jelentek meg a bizottság tárgyalásain. Volt a társaságnak körülbelül ötszáz német és mintegy ezer hollandus tisztviselője, akik mind elmaradtak. Németország nem engedte meg, hogy a német alattvalókat egy angol bizottság hallgassa ki s ezért kormánya egyenesen az angol kormányhoz fordult. Amikor a svéd kormány megtudta, hogy mi volt az angol bizottság tulajdonképpeni célja, visszahívta képviselőjét. Ugyanezt tették Hollandia és Ausztria-Magyarország is.

Soheveningen, július 26.

Krüger elnök orvosával tegnap este ideérkezett és a Villa Nuovaban szállt meg.

Berlin, július 26.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelentése szerint gróf Bülow birodalmi kanellár meghagyta a hágai német követnek, hogy Krüger elnöknek, neje elhalálozása alkalmából legőszintébb részvételnek adjon kifejezést. Krüger elnök a birodalmi kanellárnak dr. Leyds által őszinte köszönetet mondott a meleg részvételt.

A német vámtarifa.

Budapest, július 26.

A berlini hivatalos lap ma közlésezi az új német vámtarifa-javaslat tervezetét és magát a tarifát is, melyet alábbi távirataink ismertetnek. Mint bécsi tudósítónk jelenti, az osztrák kereskedelmi miniszterium szakreferensei, úgy látszik, előzetes tudomással bírtak már ezekről az új vámtételekről. Az illetők szabadságuk félbeszakításával ültet fognak tartani, hogy az osztrák-magyar vámtételeket a német vámtarifának megfeleltessék. Ezeket az új vámtételeket már a közel jövőben közzé fogják tenni.

Berlin, július 26.

A Reichsanzeiger ma közli új vámtarifa tervezetét és magát a tarifát. A tarifa a gabonára, élelmiszerekre és állatokra nézve a Stuttgarter Beobachterben már közölt vámtételeket foglalja magában. Burgonya vámmentes. A rozs szerződések vámját 5 márkán, a búzát 5 1/2 márkán, az árpát 3 márkán és a zabát 5 márkán alul leszállítani nem szabad.

Berlin, július 26.

Az új vámtarifa-javaslatot ma tették közzé. Hír szerint a javaslat már két hét óta volt a londoni Financial Chronic birtokában. A javaslat megerősíti a Stuttgarter Beobachter adatait annyiban, hogy a legfontosabb gabonacikkekre a duplatarifát alkalmazzák. A fávamot egy harmaddal emelik fel, lovakra érték szerinti vámot állapítanak meg. Bikára és tehénre 9 márkáról 25-re, baromfira 5-ről 15-re, borjura 3-tól 4-re, nyersusra 17-ről 34-re, disznósírra 10-től 12 1/2-re, vajra 16-ről 30-ra, sajtra 15-ről 30-ra, tojásra 2-ről 6-ra felemelt vámot állapítanak meg, míg zaccharinra, mely eddig vámmentes volt, 8009 márká vámot vetnek ki, ami annyit jelent, hogy a zaccharin bevitelt teljesen betiltják. Felemliti továbbá a papírvamot is, míg kerékpárookra és kerékpáralkatrészekre 24 márkáról 150 márkára emelik a vámot.

Berlin, július 26.

A ma közzétett vámtarifából a következő vámtételeket emelik ki: Rozs 6 márká, buza 6-8, árpa 4, zab 6, maláta árpából 6 25 friss alma, körte, birsalma csomagolatlanul vagy zsákokban vámmentes, más csomagolásban 6 márká.

Építő és haszonfa: Kerokfa 20 fillér métermázsánként, 1.20 márká tömör köbméterenként; megtaragva kemény 50 fillér métermázsánként 4 márká tömör köbméterenként; puha 50 fillér métermázsánként, 3 márká tömör köbméterenként; fűrészelve és gyalulva, kemény 1.25 márká métermázsánként, 10 márká tömör köbméterenként, puha 1.25 métermázsánként, 7.50 márká tömör köbméterenként; tölgy dongafa hasítva 30 fillér.

Lovak értékük szerint 300, 1000, 2500 márkáig és tovább, 30, 75, 150, 300 márká darabonként.

Szarvasmarhák, birkák és tehének 25 márká, fiatal szarvasmarhák és borjuk 4 márká darabonként, ökrök 12 márká métermázsá ölösuly szerint, sertések 10 márká métermázsá ölösuly szerint, hus és friss vagy fagyott szalonna 30 márká, egyszerűen elkészítve 35, és finomabb asztali használatra kikészítve 75, disznósír 12-50, vaj 30, sajtok 30, tojás 6 márká.

Gyapju és félégyapju árúk, posztó stb. négyzetméterenként 700 grammon felüli sulyban 135 márká, 200-700 grammig négyzetméterenként 175 márká, 200 grammig és kisebb sulyban négyzetméterenként, 220 márká métermázsánként.

Friss szőlő 15 márká, must és erjedő szőlő 21 márká, friss déli gyümölcs 12 márká, szárított füge, datolya, mazsola, aprószőlő 24 márká, más szárított déli gyümölcsök 30 márká.

Ludak darabonként 70 fillér, egyéb szárnyas 6 márká métermázsánként.

Bor hordókban szesztartalom szerint 24-160 márká bor nem hordókban 48 márká, sör 6 márká.

Mindennemű szén, koks és közeg vámmentes. Gyapju nyersen, mosva is díjmentes, valamint az állati bőrök bőrkészítésre szintén vámmentesek.

Berlin, július 26.

A vámtarifa közzétételére a Nordd. Allg. Zitg. a következőket jegyzi meg: A tervezett vámtételek egy részének sajnálatos indikációi következtében való közzététele arra késztette a birodalmi kanellárt, hogy a szövetséges kormányoktól felhatalmazást kérjen a szövetségtanács elé terjesztett iratok hivatalos közzétételére. A szövetséges kormányok mind beleegyeztek. Meg kell jegyeznünk, hogy a szövetségtanács még nem tárgyalta le a tervezetet, tehát nem bizonyos még, hogy a törvényjavaslat rendelkezései és a tarifa vámtételei ebben az alakban fognak-e a birodalomgyűlésen a tárgyalás alapjául szolgálni. A birodalmi kormány ezentul is a lehető legtartózkodóbb lesz a nyilvánossággal szemben, hogy előbe ne vágjon a szövetségtanács tárgyalásainak és ne prejudikáljon a birodalmi kanellár állásfoglalásának a módosító indítványokkal és megokolásukkal szemben.

Az idézett félhivatalos lap ismerteti egyuttal a vámtarifa-törvényt, konstatálva hogy az ügy külső összehangolásában, mint tartalmazó változatlan maradt. Változatlan maradt különösen az a rendelkezés, hogy a vámok rendszerint az árúk tiszta sulya után vetendők ki és hogy a vámhitelezés csak kivételes esetekben engedhető meg. Eppen úgy megtartja az új törvény elvben a gabona és fa számára való vegyes átméleti raktárakat, csakhogy ezentul a gabona raktározásánál minden egyes esetben ki kell mutatni az engedély sürgös szükségességét. Az eddigi jogállapottól való több eltérések a következők: A főbb gabonanekek vámját nem szabad kereskedelmi szerződésekkel bizonyos összegeken alul leszállítani és pedig rozsnál 5 márkán, búzánál 5 1/2 márkán, árpánál 3 márkán és zabnál 5 márkán alul. Az 5. §. a vámmentesesség kiterjesztését tartalmazza a német tengeri halászatra, továbbá azt a rendelkezést, hogy nemcsak a tengeri hajókat, hanem a folyami hajókat készítő gyárak is vámmentesen hozhatnak be külföldről hajóépítési anyagokat és felszerelési tárgyakat. A 8. §. szigorítja a vámháboru esetén teendő intézkedéseket. A 9. §. azt mondja, hogy a vámszámlák csakis az olajmalmokra nézve tartandók fenn. Ezeknek a malmoknak e mellett az olaj kivitele esetén jogot adnak olajterményekre szóló bevíteli jegyekre is. Minthogy a gabonamalmok és malatagyárak számára való vámszámlákat megszüntetik, a bevíteli jegyek joga lesz egyetlen vámkedvezményük a kivételül. Ezek a bevíteli jegyek kárpótolják egyuttal a gabonakereskedelmet a gabonára, hivelyes veteményekre, repőre és ezekből előállított készítményekre eddig adott vámhitelért, amelyet az új törvény eltöröl.

A vámtarifa az eddigi tarifákkal a nagyobb részletezésben különbözik. A tarifátételek alfabetikus elrendezését elhagyták és egy rendszeres felsorolással helyettesítették. Az áruikké nagyobb részletezése

az ipar fejlődését tartja szem előtt és arra van hivatva, hogy megkönnyítse a vámtételeknek az áruk értéke szerinti osztályozását, valamint a kölcsönös koncessziók helyes mérlegelését a kereskedelmi szerződési tárgyalásoknál.

Königsberg, július 26.

Egy tegnapi tartott disztrakción a porosz kereskedelmi miniszter beszédet mondott, melyben hangsúlyozta a mezőgazdasági védelmek felemelésének szükségességét és többek közt azt mondta, hogy azt hiszi, hogy a gabonavámok minden felemelése bensőszerűségben van a kereskedelmi szerződések megkötésével. A gyülekezettől erre vonatkozólag teljes bizalmat kért a kormány iránt. A kereskedelem fellendülése feltételezi az új modern berendezések kihasználását.

HIREK.

A mesterek.

(A Mészárosok és Hentesek Lapjából.)

Szaktársak! Indítsunk mozgalmat az egész országban arra nézve, hogy a mindenféle sallangos cím helyett bennünket a régi becsületes mester címmel illessenek! Ez a cím a miénk, ez illet meg bennünket, ezt viseljük! Önt pedig, szerkesztő ur, szívből üdvözölöm, hogy ezt az eszmét megpendítette.

Kaposvár, 1901. július 21.

Szilágyi Samu,

a somogy megyei mészárosipártársulat elnöke.

Mikor a boldogult gróf Károlyi Gábor sehogyan tudott hozzájutni az örökségéhez, azt vette tervbe, hogy legalább megtréfálja a családját. Az volt a terve, hogy a Károlyi-palotával szemben kibérel egy kis boltot s azt mézoltatja ki az ajtó fölé: — Gróf Károlyi Gábor cipész. Ilyen irtózatosszerűen mégis megijedtek és kiengesztelték a demokrata grófot, aki azzal akarta csúffá tenni a nevét, hogy egy becsületes kis üzlet fölé írja föl cégérnek. Szóval: ez a teljesen nyugati műveltségű ember mégis csak magyar volt. Tréfát csinált abból a kellemetlen eshetőségből, hogy esetleg valami munkához kell látnia s ismerte a tradíciókat is. Tudta, hogy ez a tréfa mindennél gyilkosabb lenne. A Nemzeti kaszinó homlokzatára kitűzték volna a gyászlóbogót arra a hirre, hogy a magyar gróf cipővel kereskedik. — Az se változtat a dologon semmit, hogy a kalmár angolközött akárhányszor dolgozik iparosmunkát. Teheti. Az csak angol. A magyar azonban addig éljen, amíg pusztán csak a honnak él. Tudniillik egy kis politika még megegedhető, de egyéb munka aztán nem.

Sőt a közönségesebb fajta magyar ember is nagyobb ur annál a bizonyos lordnál, aki csak mellesleg tagja a lordok házának, becsületes foglalkozására nézve azonban eszrevarga. Ott van a neve a gyára falán. Vagy konzervet szállít a külföldre, vagy dirigálja a bankházát. Nem a másét, hanem a magáét és nem elnökösködik, hanem dolgozik. — A kézimunka megvetése nem is virtus, hanem velünk született magyar lényeg. Ez az oka a tulságos nagy lateiner-proletáriátusnak, amelyet, ha már a nyakunkon van, valamiféle foglalkozáshoz kell juttatnunk. S mivelhogy így áll a dolog, közbeszurok egy kis aktualitást is. A kézműveseknek és a jól-rosszul kinevelt lateinereknek ez az aránytalan megosztása lesz egyik igen komoly kerékkötője annak az igyekezetnek is, hogy egyszerűsítsék a közigazgatás. Én istenem, mit csinálunk a tíz diurnista közül kilenccel, ha kislul, hogy a tizenek a munkáját okosabb beosztással egy is elvégezheti...

Ha a gyerek rosszul tanul, megfenyegetik azzal, hogy beadják lakatosinasnak. (Pedig hát a Jungfer Gyula ur dolga nem is lehet valami rossz dolog.) Vagy asztalosinasnak... (Pedig hát Thék Endre is valaki.) A gyerek azonban tovább is csak rosszul tanul. Elviszik hát egyik iskolából a másikba, hogy hátha nem is ő a hibás, hanem az is-

kola. Végre is egymásután megismétli az osztályokat s véglegesen bebizonyul, hogy soha se lesz belőle telekkönyvvezető évi ezerszáz forint fizetéssel. Akkor aztán megtépi ruháját az apa, hetekig siratja az elveszett gyermeket az anya és a fiu elmegy inasnak éppen annyi jókedvvel, mintha a vesztőhelyre vinnék. — S csak természetes az, hogy a mesterségtől való ez az idegenkedés nem maradt elszigetelten mi közöttünk, a kik urak vagyunk, hanem megtámadta az iparosvilág gondolkozását is. A mi iparosnak — kivéve egy pár olyan ágát, amely a feltétlen szükségeket állítja elő — amugy sincs meg az a mély multja, a melyből méltóságot szivhatna föl magába. S ma már, vagy ma még ott tartunk, hogy az iparosnak is erős elhatározása, hogy urhoz adja feleségül a lányát, ha akármibe kerül is és urrá nevele a fiát, ha rámegy is a vagyona. Így születik meg az a kapaszkodás, ami voltaképpen züllés.

Addig is azonban, amíg a gyermekeiben jóvátehető az a bünt, amit maga ellen vétett, kissé szegényli a maga állapotát is. Ha egészen nem is lehet, de hát legalább valamiképp szeretne letagadni abból, hogy ő mesterember. S mindenféle és fajta cégtáblákat szögeznek föl a becsületes műhelyek ajtó fölé. A foltozó szabónak vegytisztító és öltönyjavító-intézete van, a borbélynak hajfodorító-terme, a kárpitosnak decorateur-szalónja s a mészárosnak huscarnoka. Nem akarnak mesterek lenni, szegénylik az iparos mivoltukat. Kivülről várják annak a megtisztelést, de maguk egy kicsit prionkodva beszélnek arról, hogy mi a foglalkozásuk.

Ez bizony iszonyuan gyermekes állapot s még olyan józan fölhevásokkal se lehet segíteni rajta, mint a milyet fennebb lenyomattunk a Szilágyi Samu írása nyomán. A közszellemnek kell megváltozni. — S amíg az elkövetkezik, sok, sok víz folyik le még a Dunán.

(Th.)

Budapest, július 26.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Július 15-én** új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatnának a megújításról idejelőre gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Ferenc Ferdinánd főherceg köszönete.** A bécsi Magyar Egyesület táviratilag üdvözölte védnökét, *Ferenc Ferdinánd főherceget*, leánya születése alkalmából. A főherceg a következő táviratban köszönte meg az üdvözlőlet zápori *Regenhart* Ferenecnek, az egyesület elnökének:

Fogadja ön és az egyesület minden tagja szívből eredő köszönetemet jó kívánságukért.

Ferenc Ferdinánd főherceg.

— **Báró Fejérváry Géza jubileuma.** A budapesti Polgári Lövész-Egyesület volt az első testület, amely már tavaly nyáron tartott egyik ülésében *Szabó M. Ferenc* indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy báró *Fejérváry Géza* honvédelmi minisztert ötvenéves szolgálati jubileuma alkalmából ez év augusztus 15-én üdvözölni fogja. A minap tartott választmányi ülésén pedig elhatározta az egyesület, hogy az ünnepelt tiszteleteré augusztus hó 18-án fényes diszlövészetet rendez. Báró *Fejérváry Géza* disztagia az egyesületnek s egyik legbuzgóbb támogatója.

— **A Koburg-család otthon.** *Koburgból* jelentik, hogy *Ferdinánd* bolgár fejedelem Bayreuthból, *Klementina* koburgi hercegnő és *Fülöp* koburgi herceg *Prinkenau*-ból oda érkeztek.

— **Crispi betegsége.** *Rómából* jelentik, hogy a ma délelőtt kiadott orvosi jelentés szerint *Crispi* nyugodtan töltötte az éjszakát. Általános állapota változatlan. — Egy éjjel érkezett távirat szerint *Crispi* állapota ismét rosszabbra fordult. A szív működése igen gyöngye. Az orvosok nem biznak felgyógyulásában.

Nápoly, július 26.

Capozzi, Carito és *de Berardinis* tanárok akik ma együtt tanácskoztak, *Crispi* állapotáról a következő orvosi jelentést adták ki: Noha az ideges tünetek javulást mutatnak, az általános erőállapot oszlokkent. A szívgyöngyesség kissé fokozódott.

— **Madarász apó bronzban.** A magyar parlament érdemes nesztorát, *Madarász Józsefet* megmintázta *Strobl* Alajos tanár és a mellészobor első bronzpéldánya már legközelebb *Sárbogárdnak* valamely arra méltó helyét fogja ékesíteni. A derék sárbogárdi magyarok, akik felszabad óta törhetetlenül ragaszkodnak ősz képviselőjükhöz, azt akarták, hogy örökre ott legyen közöttük ez az érdekes fejű, szép kis öregember. Mert a mandátum, amely másutt bizony sokkal rövidebb életű, a sármenti építők magyarság közt élél úgy 50—60 évig, ha az Uristen is úgy akarja; de hát ott sem tart örökké. — Es egyszer — adja az Eg, mennél később — mégis csak eljön az az idő, mikor az arany mandátum is, *Madarász apó* is a mult szép emléke lesz csupán. Es akkor az a bronzszobor hirdetni fogja a késő századok fiainak is, hogy volt egyszer egy kis ember, aki fiatalon hódított meg egy választókerületet és késő vénsgére is megmaradt ugyanannak a kerületnek a képviselőjéül, váltig méltók lévén egymáshoz a kis öreg ember és az ő kerülete. Jó *Madarász apó* és az ő hű magyarjai együtt egy gyönyörű idillt szöttek bele a magyar politika történetébe, amely pedig nem igen termel idilleket. *Strobl* mester műve ennek a szép, tiszta, nemes idillnek lesz örök időkre szánt, néma krónikája.

— **Ifj. Ábrányi Kornél betegsége.** Ifj. *Ábrányi* Kornél orsz. képviselő állapotában, mint örömmel értesülünk, az újabb operáció óta némi javulás mutatkozik. A láz ugyan még nem szűnt meg, de a beteg nyugodtabb és kevesebbet szenved. Az orvosok remélik, hogy újabb krízis már nem lesz; de valószínű, hogy a gyógyulás még hosszabb időt fog igénybe venni.

— **Szell Kálmán a szegedi tisztviselőkért.** Nagy örömet keltett a Szeged városi kisebb javadalmazási tisztviselők közt *Szell Kálmán* belügyminiszter leirata, amelyben jóváhagyta a város közigyelésének azt a határozatát, hogy a város kisebb javadalmazási hivatalnokai (1800 koronától lefelé) lakbérilletményben részesítenek. Annál teljesebb az öröm, mert négy évig haszaltalanul küzdöttek a kis javadalmazási hivatalnokok a lakbérért, mert ha a városi közigyelés nagy többséggel meg is szavazta a lakbért, a belügyi kormány nem hagyta jóvá a határozatot pénzügyi okokból. A közigyelés azonban az ideán ragaszkodott határozatához és nem vette tudomásul a belügyi kormány leiratát, hanem újra felírta és határozatának jóváhagyását kérte. *Szell Kálmán* kormányelnök erre látván, hogy a lakbérkérdés közömbössége Szeged városának, feloldotta előbbi határozatát és jóváhagyta a közigyelést. A szegedi városi kishivatalnokok a kormányelnök e humánus határozatáért köszönő feliratot fogtak intézni *Szell Kálmán*hoz. Nagy ovációkban fogják részésteni dr. *Köszö István* is, a városi ellenzék vezéréz *Tömörkény István* városi könyvtárost e jeles nevű író, akik önzetlenül sikra szálltak a kishivatalnokok igazságos és méltányos ügyéért.

— **Szereb tanítók Budapestén.** Egy csoport szerb tanító s tanítónő a minap tanulmányozás céljából beutazta Boszniát, Hercegovinát és Dalmáciát s tegnapelőtt *Fiuméba*, onnan pedig tegnap este *Budapestre* érkezett. Itt *Köstös Milevoji*, a szerb kereskedelmi muzeum igazgatója fogadta őket. Ma délelőtt megtekintették a Nemzeti Muzeumot, a központi vásárcsarnokot, a királyi várpalotát és az iparcsarnokot. A kirándulók ma este *Brégládba* utaztak vissza.

— **A remegő szultán.** A szultánnak ismét besugtak egy ellene szőtt állítólagos összeesküvést. Mi igaz benne azt bizony nehéz kikutatni. Sőt nem lehetetlen, hogy ez a legújabb összeesküvés is a szultán remélő képzelődésének szülötje. Ez esetet így meséli Konstantinápolyban: A nemzetközi legfelső egészségügyi tanács elhatározta, hogy Egyiptom ellen a pestis miatti föllállított vesztégzár két napról ötre emeli föl, de a szultán irádéjával a vesztégzár tartamát tíz napra állapította meg. Valószínűnek látszik, hogy a szultán ezt az intézkedést nem annyira egészségügyi mint inkább politikai okokból rendelte el, mert meg akarja akadályozni, hogy egyiptomi forrongó elemek bejuthassanak *Törökországba*. Közvetlen oka a szultán rendelkezésének az, hogy néhány nap előtt *Ortaközüben Szadga* basa lakásán rendőri házkutatást tartottak s azután a basát huszonhat vendégével együtt letartóztatták, állítólag azért, mert a kormány ailen összeesküvést szöött. A basa társaságában több egyiptomi fiatalember is volt, ezeket is letartóztatták. Ezért fél most a szultán az egyiptomi emberektől. Az egészségügyi tanács osztrák-magyar tagja tiltakozott a szultán rendelete ellen.

— **Henrik herceg állapota.** Említettük, hogy *Henrik* orléansi herceget megoperálták. *Szaigondól* most azt jelentik, hogy *Henrik* orléansi herceg jól töltötte az éjszakát. A láz gyöngült s a javulás tartós.

— **Templomszentelés.** A szegedi határban levő *Szatymaz* nyaralótelep közönsége közadakozásból templomot építtetett. Az új szentegyházat augusztusban szenteli föl *Desszeffy Sándor* csanádi püspök, akihez augusztus 4-én tiztagu küldöttséget vezet *László Gyula* h. polgármester.

— **Merész automobil-kirándulás.** Gróf Szapáry Pál, a Park Klub igazgatója, nagy vállalkozásba fogott ma. Hajnali három órákor automobilján utnak indult Oroszországba *Ferenc József* braganzai herceg társaságában. Az indulásnál a gróf sok barátja volt jelen és kívánt szerencsét a nagy utra, amely, képzelmű, milyen fáradságos lesz. Azonkívül veszedelmes is, mert Oroszországban az automobil-közlekedés még nem nagyon divat és inkább csak a nagy városokra szorítkozik. Gróf Szapáry Pál kérésére gróf *Kapnist* orosz követ lépéseket tett, hogy a gróft oroszországi útjában a hatóságok támogassák. A gróf Kassán át Varsóba megy, ahol résztvesz a gróf *Polocky* birtokán rendezendő jávorszarvas-vadászatokon, azután pedig folytatja útját az ország belsejébe.

Kassára ma délután 1 órákor érkezett meg a gróf, bár mintegy 40 kilométernyi utat vesztett uttévészítés következtében. A gróf távirata így szól:

Kassa. Egy órákor megérkeztem minden baj nélkül jó kondícióban. 40 kilométer uttévészítés. Szapáry gróf.

A körülbelül 280 kilométernyi utat és a főlegesen tett 40 km-t, összesen tehát 320 km-t a gróf automobilja nem egészen 10 óra alatt tette meg.

— **Petőfi-ünnep.** Petőfi halálának ötvenkettedik évfordulóján az ország nagyobb városaiban emléktüntetést rendeznek. Legnagyobb ünnepség Segesváron, a költő elcsélt helyén lesz, amelynek részletes programja a következő: Julius 31-én délelőtt kilenc órákor istentisztelet lesz a segesvári templomban, ahonnan a közönség a vasuti állomáshoz vonul és ott az egyetemi ifjak küldöttségét fogadják. Tizenegy órákor kimennek a fejéregyházi csatasíkra, az emlékszóbornál a segesvári magyar polgári kör dalárdája énekel Balázs Ignác református lelkész imája után *Józsa Adolf* ünnepi beszédet mond, *Jakabffy József* szaval, az egyetemi ifjak kiküldöttje beszél, mire a koszorukat helyezik el. Ezután *Dejcsy Géza* 48-as honvéd *Czakó Károly* fővárosi hírlapírónak *Segesvár* című alkalmi költeményét szavalja el, végül a cigányzenekar a csatasíkon két év előtt elhalt E. Kovács Gyula *Kétszer nyílt az akácska virága* című dalát huzza. Délután két órákor megkoszorúzzák Petőfi segesvári szobrát, azután banket lesz.

— **Nemzeti ajándék Roberts lordnak.** Az angol nép nagyon rokonszenvesen fogadja kormányának azt a tervét, hogy *Roberts* lord, a délafrikai harctérrel visszatért győztes vezér nemzeti ajándékkul 100.000 font sterlinget kapjon. *Roberts* lordnak 1881-ben, miután sikerrel harcolt az afgánok ellen, a bárói méltóság mellé egyszermindenkora 12.500 fontot és azonkívül évi 100 font nyugdíjat szavazott meg a törvényhozás. Az angol lapok ez alkalomból elmondják, hogy *Wolseley* lord az asantik ellen folytatott hadjárat befejezése után 25.000 fontot, Arabi pasa leverése után pedig 30.000 fontot kapott. Ugyanennyit szavazott meg a parlament köszönetének kifejezésére mellett *Kitchener* lordnak, a mahdi seregének megsemmisítése után, ami tudvalevőleg az egyiptomi Szudán visszahódítását eredményezte. Azelőtt is többször előfordult, hogy az angol hadsereg vezetőit ily anyagi elismerésben részesítették, de ez az elismerés 1000—5000 font közt váltakozott. A *Roberts* lordnak szánt dotáció nagyságával még egy angol hadvezér sem díszekedhetett.

— **A horvátországi magyarok áttérése.** A szlavóniai római katolikus hitű magyarok áttérése egyre nagyobb mérvet ölt. Ujabbán ismét 340 család áttérését jelentik különböző községekből.

— **A Szerviták buosuja.** A Szervita-rend belvárosi templomában Szent Annának, a templom patronájának névnapja alkalmából ma tartották meg az ávenete szokásos buosut. A világgokkal kíséskített és fényesen kivilágított templomban nagyszámu előkelő közönség gyűlt össze. A reggeli mise után *Bauman* Károly belvárosi lelkész mondott alkalmi szentbeszédet. Tíz órákor volt az ünnepi nagymise, amelyet dr. *Demkó György* hittudományi dékán celebrált a Szervita-atyák segítségével. Istentisztelet alatt a templomi ének- és zenekar *Noséda* Károly operai karigazgató vezetésével *Zsaskovszky* nagymiséjét adta elő. Az orgonán páter Pool Emánuel apát, a román király udvari orgonistája játszott. A hegedűszólt *Geyer* Stefi ke hegedűművész adta elő, a magánzólamokat dr. *Geyer* József és *Ney* Dávid énekelte. Délelőtt még több csendes misét mondtak. Délután ünnepi vacsernyével fejezték be az istentiszteleteket. A templom előtt egész nap élénk élet uralkodott. Több sátor volt felállítva, melyekben szent képeket, rózsafüzéreteket, gyertyákat és mézeskalácsot árultak. Ezeket a sátorokat a templomból jövők ellepítették, hogy emléket, buosufiát vásároljanak.

— **Liliputi szépségverseny.** Pörtschachban tegnapelőtt Anna-mulatság volt, amelynek sikerét nagyban növelte egy eredeti ötlet. Gyermek-szépségversenyt rendeztek szavazással, komolyan, úgy, ahogy a nagyok közt szokás. Az első díj pedig értékes aranylanc volt, amelyet *Fischer* Edithke nyert meg Budapestről. Este nagy tűzijáték, osónak-korzó, konfetti, rózsadobás és táncmulatság következett.

— „Kérdés-ív”. Ez a neve egy rubrikás papírosnak, amelylyel mostanában Budapestről az ország minden részét elárasztották. A kérdőívet expedáló kis kíváncsi, aki rébuszokkal zaklatja a vidéket, új politikai pártot akar alapítani. Humoros a dolog szörnyen. És a jó magyar vidék megérzi a dolgokban rejlő humort. Nevet, aztán ajtóit mutag a kíváncsinak. Így hát nem lesz meg az új párt. De haszna mégis van a dolognak. Legalább néhány szép válasz érkezik a pesti ur kérdésközdésére. A legelőtebbek egyikét alább közöljük, ezt a választ egyik baranyamegyei község érdemes jegyzője írta a kérdőívre, ime a másolata:

KÉRDÉS:

Helyes-e az a vélemény, hogy a változott viszonyoknak sem az 1848-iki, sem pedig az 1867-iki alapon álló politikai pártok programja nem felel meg?

Ugyanis:

Igaz-e, hogy Magyarország az 1848-iki pártok programja alapján a szomszédos Ausztriával békés és állandó meg egyezésre sohasem juthat és az 1848-as program mellett a szükséges jó szomszédi viszony Ausztriával tartós időre nem jöhet létre?

Igaz-e, hogy az 1848-iki alaptörvényekben szó sincs arról, hogy idegenek és el nem ismert vallásúak a multra, a jelenre és a jövőre való tekintet nélkül a többi állampolgárokkal minden szerzett és kimutatható hazafias érdem nélkül mindenben és mindenkorra kivétel nélkül egyenjogusítottassanak?

Igaz-e, hogy Magyarország az 1867-iki pártok programja alapján mint önálló és független állam itthon és a külföldön mindenben és mindenkor nem érvényesülhet?

Igaz-e, hogy Magyarország összes politikai, közgazdasági, társadalmi és más bajai az 1867-iki pártok programja nyomán bekövetkezett egészségtelen gyors fejlődésnek, illetve főleg a zsidók egyenjogusításából és a szabad bevándorlásból származott igazságtalan és veszedelmes aránytalanságnak tulajdoníthatók?

Nem volna-e kívánatos Magyarországon egy a multnak, jelennek és jövőnek mindenben megfelelő új politikai pártot szervezni s az új pártot már a legközelebbi országos képviselőválasztások alkalmával érvényre juttatni?

Az új párt politikai, közgazdasági, társadalmi és más kérdésekben főleg mit vegyen fel programjába? És az irányt illetően az ismert: Törvény, Jog és Igazság helyett nem volna-e helyesebb az Istent, Királyt, Hazát szolgálni?

A saját választókerületben volnának-e választópolgárok, akik egy új párt szervezésében és munkájában résztvenni hajlandók? S e közben pártelnöki, illetve intézői tiszttséget, a legközelebbi országos választások alkalmával pedig országgyűlési képviselői jelöltséget elfogadnának?

Az új pártnak szervezködésére országos értekezletet hol és melyik időben kellene tartani? Egyet pedig Budapestben melyik hó, melyik hetében?

A kíváncsi budapesti ur ezuttal rossz vállalkozásba fogott. Kinevetik mindenütt. Szóval, roppant kedélyes és vidám az új párt szervezése ...

FELELET:

Nem helyes.

Nem igaz, mert az 1848-diki program, illetőleg az akkori törvények igazságosak és lojálisak mindenivel szemben, a szomszédal is és azok igazságos alkalmazása biztosítja a magyar szabadságot; mert 1848 nélkül 1867 sohasem jött volna létre, ezek tehát amazok folyamánya a viszonyok figyelembevételével.

Ilyen nyakatekert kérdést a magyar gyomor be nem vesz. Csak egyenes, nyílt kérdésre felel az igaz magyar ember.

Nem igaz.

Nem igaz! Magyarországi bajai a lelketlen igazgató nyomán kelnek, kik tótál, oroszsal, oláhalval egyaránt kacérkodnak, felhasználják a becsületese magyar elem gyöngítésére.

Az itt kiletész alapon szervezett párttól óvja meg a magyarok Istené a hazát!

Törvény, Jog és Igazság legmagasabb kifejezője Isten nevének. Aki ezt nem akarja tudni, az nem érdemes, hogy Isten nevé a jákra vegye.

— **Mozgó konyhák.** Széll Kálmán belügyminiszter leiratot intézett a vidéki városokhoz, amelyben felhívja figyelmüket a mozgó konyhák intézményére, amely Oroszországban kitűnően bevált. A mozgó konyhák intézményét az oroszok Kínából és Japánból telepitették át Európába. A mozgó konyha intézménye abban áll, hogy mozgó tüzhelyről, tehát az utcáról is, olcsó pénzért meleg ételt mérnek a szegény embereknek. A kormányelnök felhívja leiratában a városokat, hogy szójának hozzá e kérdéshez, vajjon ez az intézmény meghehonosítható-e nálunk? A mozgó konyhák intézménye lényegében azonos a magyar nép ajkán ismert *Laczkonyhával*, amelynek neve a hagyomány szerint Kun László királyunktól származik. A Laczkonyha eddig nálunk csak a heti és országos vásárok alatt szerepelt és a monda szerint IV. László király egyidőben olyan szegény volt, hogy maga is ily piaci ételre szorult. A mozgó-konyhák intézményére, úgy tudjuk, az Országos Iparegyesület hívta föl először a kormány figyelmét, utalva különösen arra, hogy a külföld nagy gyáraiban mily jótétemény az a szegénysorsu munkásnépek. Különösen a nagyvárosokban rendes eset, hogy a férj is, az asszony is munkában vannak és mind a ketten kegytelenek ebédre valami szalonna félével, vagy más hideg étellel beérni. A népkonyhák kétségtelenül nagy jóságot gyakorolnak, de a szegény munkás a nagytávolság miatt nem mehet oda, mert a déli pihenője alig terjed egy vagy másfél órára. Varsóban 5000 liter levest osztanak ki naponta ilyen repülő konyhák. Egy Karl Rose nevű magánállalkozó kezeli s bár árai a lehető legesekélyebbek, valószínűleg nem veszt rajta. A levest a mi pénzünk szerint négy fillérért árusítják s nem sokkal többé kerül a hus és főzelék. A hatóság szigorúan ügyel arra, hogy az ételk egy a közegészség, mint a tisztaság tekintetében kifogás alá ne essenek, különben minden munkásnak megvan a maga edénye, amelyet könnyű szerrel tisztán tarthat. Ugy tudjuk, hogy a kereskedelmi miniszter is felhívta a nagyobb városokat a mozgó konyhák intézményének tanulmányozására, azonkívül a földművelési miniszter a gazdasági egyesületek útján kérte föl a gazdákat, hogy a mezei munkásokkal ismertessék meg az új intézményt. Most a nyári hónapokban, amikor a mezei munkásnép olyan messze szakad el a tüzhelytől, nagy áldás lenne ez a repülő Laczkonyha. A férfi nem ért a főzéshez s ha egy sovány ebédet el is tud készíteni, nagyon sok esetben inkább megelőlszik száraz kenyérral, semhogy pihenését megrabolja a főzés miatt.

— **Két halott.** A monostori határdombnál *Kun-Félegyházán* tegnap két fiatal ember holttestére akadtak. A halottak testi-lelki jó barátok, a félegyházai gimnázium derék tanulói voltak, *Varga* Jenő a negyedik, ifjú *Dóczy* Mihály az ötödik osztályt végezte. Szerdán kora reggel elindult gyalog *Monostorra Görög* Gábor tanfájára, két kilences számu flóbertpuskával, két üveg borral s reggelire valóval. A monostori határdombnál megpihentek s reggeliztek. Eppen azon az uton ment hazafelé kocsival *Görög* Gábor birtokos, kihez iparkodtak, örömmel üdvözölték a fiuk s megkínálták borral. Aztán elváltak, mert *Görög* egy kocsi buzát vitt Félegyházára s mikor a dolgát elvégezte, sietett ki a tanfárá vendégeihez. Ugyanazon a helyen, ahol elvált a fiuktól, ott találta őket — holtan. Kétségbeesve rohant vissza a városba, hogy tudassa a rettenetes hírt. Amennyire következtetni lehet, *Varga* a flóberttel babrált s véletlen szerencsétlenségnek lett az áldozata. *Dóczy* megrémülve a szerencsétlenségétől, barátja tetemét négy méternyire az árókba vonsozta és saját kezével vethetett véget életének. *Varga* jobb szemét járta át a golyó, *Dóczy* annak a homlokán van balfelől a halálos seb. A tragikus eset nagy részvétet kelt a városban.

— **Iskolatársak találkozója.** Dr. *Flóris* Áron fővárosi tanár felkéri egykori tanulóitársait, akikkel 1877 októberében a pápai ev. ref. tanítóképezdébe járt, hogy összejövetel céljából tudassák vele lakhelyüket. Levelüket Budapestre, Koszoru-utca 22. szám alá címezzék.

— **A karkovi bank-panama.** A karkovi agrár-bank és kereskedelmi bank bukása folyamánaképpen, mint *Karkovból* jelentik, nyolc igazgatósági tagot letartóztattak. Az agrár-bank igazgatóit csak 6,000.000 rubel, a kereskedelmi bank igazgatóit pedig 3,200.000 rubel biztosíték mellett bocsátják ki a vizsgálati fogsgábol.

— **Lelenházak államosítása.** Az országos Fehér-Kereszt-egylet által alapított lenelházak államosítása ügyében *Ruffy* Pál kormánybiztos sikerrel tárgyal a lenelházak vezetőivel és fentartóival. A lenelházakat január elsején veszi át az állam.

— **Az új országház.** Az új országház belső munkálatai már annyira előrehaladtak, hogy az országgyűlés már a jövő év nyarán átköltözhöz a régi épületből, amely a muzeum céljaira fog szolgálni. Az 1902. évi őszi ülészakot már az új országházban fogják megnyitni.

Soha és sehol!!!

— **A megyei veszedelme.** A nagy világforgalom és az intenzív kultúra mellett napról napra több lesz művelési növényeink apró, de hatalmas ellensége, és pedig úgy a rovarok, mint az élősdik gombák táborából. Még alig hervított ki a szőlőnél a fillokszera által okozott csapást, még állandóan küzdünk a peronospora és oidium szőlőgombákkal, alma- és körtégombával, az almánál a vértetűvel, és ime, csontárgyümölcsseinket egy újabb és éppen nem kicsinylendő veszély fenyegeti. Már évek óta feltűnt ugyanis a kecskeméti, körösi gazdáknál, hogy büszkeségünk a hires üveggyógyévről-évre kevesebbet terem, utóbb még fája kipusztul. Tettek ez irányban panaszt több ízben Molnár István orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztoshoz is, kinek előterjesztésére Darányi miniszter tavaly dr. Scholborsky Károly tanárt, a folyó évben pedig dr. Istvánffy Gyula kísérleti állomásigazgatót küldte ki Kecskemétre a baj tanulmányozására. — Mindkét szakértő véleménye abban egyezik, hogy a bajt egy *Monilia* nevű veszélyes gomba okozza, a mely először a megyei virágját, azután hajtásait teszi tönkre s végül az idősebb ágrészekbe is behuzódik. Az ideai vizsgálatok azt is kimutatták, miszerint a gomba nemcsak a meggyfákat teszi tönkre, hanem átmegy a cseresznye, barack és szilvára is. Igen sok fáról lehull az idő előtt megpirosodott szilva, ha a fát megvázzuk s ezt éppen a *Monilia*-gomba okozza. Miután a szakemberek a gombaelenes védekezésben nincsenek egy véleményen, a miniszter egy népszerű és színes táblákkal ellátott védekezési útmutatót készített s azt kiadás előtt szakértővel véleményre előterjesztte. Amit eddig tudunk, már előre is jelezhetjük a német és francia tapasztalatok után, hogy a védekezés éppen nem lesz könnyű s ennek végrehajtása lelkiismeretes és kitartó munkát követel.

— **Házasságok Budapesten.** A fővárosi statisztikai hivatal júniusi havi füzeté beszámoló a múlt esztendői házasságokról. Ennek a statisztikának egyik nevezetes eredménye, hogy a vegyes házasságok száma évről-évre emelkedik: a főváros egyesítése idején 309-et tett, a múlt évben 1678-at. A katolikusoknál a nők ritkábban léptek vegyes házasságra, mint a férfiak; a protestánsoknál éppen ellenkezőleg áll a dolog. A zsidó vőlegények közül 8.4 százalék vett el más vallású nőt; zsidó vallású menyasszonyoknak 7.4 százalék ment nőül más vallású vőlegényhez. Az esketéseik száma 6327 volt; tízezer lakóra 88. A vegyes házasságokból születendő gyermekek valóságát illetőleg legjobban ragaszkodnak saját vallásukhoz. A római katolikusok (61.2 százalék) és a helvéték (52.4 százalék), kevésbé az ágostaiak (30.9 százalék) és a zsidók (6.5 százalék). A legény vőlegények és hajadon arák száma az utóbbi években emelkedik. A vőlegények közt volt 5567 legény, 618 özvegy, 142 elvált; a menyasszonyok közt 5768 hajadon, 445 özvegy és 114 elvált. A házasságok túlnyomó többsége magyar anyanyelvűnek vallotta magát: a vőlegények közül 76.5 százalék, a menyasszonyok közül 78.5 százalék. Az idegen ajkú vőlegényeknek 64.6 százaléka, az ugyanilyen menyasszonyoknak 64.4 százaléka beszélt a magyar nyelvet is. Sem irni, sem olvasni nem tudott 297 vőlegény és 760 menyasszony. A legtöbb vőlegény (3313) a 24–29 korévre esik, a legkevesebb (65) a 60 éven túli korra. A legtöbb menyasszony (2385) a 20–24 korévre esik, az 50 éven túli korra már csak 138. A legtöbb házasság februárban, továbbá novemberben és augusztusban kötött, a legkevesebb januárban, márciusban és decemberben. Utólagos házasság által törvényesített 184 fiú és 185 leány.

— **Fürdőélet Tarasán.** *Tarcsáról* írják lapunk: Korábban, mint máskor érte el az idén tetőpontját a szezon a mi bájós fürdőhelyünkön. Az arnyas erdei ösvényeken és a virágos sétat-utak széles kavics-utján elkéldő és nagyszámu fürdőközönséggel találkozunk. Gyakori a panasz és nem mindig egészen ok nélkül való, hogy a magyar fürdőhelyeken alig van kényelem, de nagy a drágaság és időtöbbé patriarkális az igazgatás. Nos, *Tarcsa* minden tekintetben nyugateurópai színvonalon áll. A fürdőigazgatóság a villaszerű szállodákban izléssel és eleganciával butorozott, nagy, levegős szobákat ad megiepítőn olcsó áron. A fürdők berendezése minden tekintetben példás, a hosszú sétákat, amelyek hegyen föl és le néhány kilométernyire terjednek, a legnagyobb figyelemmel gondozták és mindenütt csönd és tisztaság honol. A vendégelhelyiségek, amelyek éppen úgy, mint az egész fürdőtelep, villanyvilágítással vannak ellátva, fővárosi színvonalon állnak és a tulajdonos okosságát és időmosságot mutatja, hogy például a telep legelőkelőbb vendégelőhelyén: a *Bauer* Károly-féle restaurációban a pecsenyék átlagos ára egy korona. A példásan adminisztrált telep lelke dr. *Rhorer* Aladár fürdőigazgató, *Ácsmárcsy* tanár volt aszisztense, szakmájának egyik kiváló tekintélye. Mint orvos, lelkiismeretes apóla és barátja betegeknek és mint fürdőorvos erélyllyel és szakértelemmel működik. Dr. *Rhorer* nehéz munkájában *Szilágyi*, a fürdő előzékeny gondnok támogatja, akinek legfőbb becsüvése abban merül ki, hogy a vendégeknek minél kellemesebb és szórakoztatóbbá tegye az ott tartózkodást. Tánccmulatság, hangverseny, tómbola, közös kirándulások egymás után következ-

nek és így jól mulatnak azok, akik a magyar *Franzensbadban* keresik és találják meg egészségük helyreállítását.

— **A Kormos-Szelle-ügy.** A Kormos Adolf és Szelle József megvesztegelési ügyében — mint *Arad* ról jelentik — a váditanács még nem hozott érdemleges határozatot, hanem a határozathozatát egyelőre függőben tartotta. Ennek állítólag az volna az oka, hogy a váditanács bevértja a budapesti törvényszék vizsgálóbírójának jelentését Kormos Adolf és a budapesti tanúk kihallgatása dolgában. *Másik verzió szerint újabb adatok merültek föl s ez okadatos volna a határozatnak függőben tartását.* Mindazonáltal valószínű, hogy a váditanács ma, vagy legkésőbb holnap megállapodásra jut ebben az ügyben.

— **A bécsiék jobbik esze.** Némi keresés után, de ez egyszer mégis megtalálták a bécsiék a jobbik eszüket. Bármilyen hihetetlenül hangzik is, de *Luery* városában mégis belátták, hogy nem illik szemtelenkedni akkor, mikor az ember *kér* és az *ofen-pesches* átiratot, amelyet Budapest tanácsa a minap elintéztelenül visszaküldött, most, meglehetősen sietve, újból megküldötték, helyes címmel ellátva. Alkalmassint azért juhászokdát meg, mert nagyon kell nekik valami; mert különben, amennyire mi azt a komániát ismerjük, nem igen imponált volna nekik a budapesti magisztrátus erélyes rendreutatisása. De akárhogyan van is, ez a pillanatnyi visszavetés mégis egy kis világos intervallumot jelent és arra a reményre jogosít, hogy, ha nem is éppen egyszerre, hanem lassanként még tán egészen is észretérnek egyszer a szomszédok, ha a mieink mások is a sarkukra állanak.

— **A tüdővész ellen.** A tüdővész-kongresszus tegnapi ülésén, amelyen Spencer lord elnököl *Feydeau* Miksa a királyi állatorvosi iskola tanára fölolvastatott a tejben előforduló tuberkulotikus bacillusokról. Nagy elismeréssel adózik Koch tanár érdemeinek, de mégsem fogadja el Koch elméletét. A két legnagyobb angol gyermekkorházban a meghalt betegekben végzett vizsgálatok alapján kimutatta, hogy az egyik kórházban az esetek 29.1 százalékában, a másikban az előfordult esetek 28.1 százalékában a tüdővészből meghalt gyermekek fertőzése *be-lülről származott.* Ezek a számok ellenkeznek Kochnak azzal az állításával, hogy ilyen esetek nagyon ritkán fordulnak elő. A fölolvastatásból tudja, hogy a *tej gyakran átvizsi az emberbe a tuberkulotikus bacillusait.* Konstatálja továbbá, hogy véletlenül rájött, hogy a tuberkulin nem mindig elégséges arra, hogy az állaton a betegséget pontosan konstatalja. Nézete szerint a *tüdővész ellen való orvosság a nyilvános ellenőrzés.* Spencer elnök azt indítványozza, hogy a kormány gondosan vizsgálta meg Koch elméletét. *Nocard* csatlakozik *Feydeau* nézetéhez. *Crichton-Browne* elismeréssel adózik Kochnak azért a bátorságáért, amelyel elméletét nyilvánosságra hozta. Igaz, hogy ez az elmélet a kritikát is kihívja, de ez a kritika csak hozzá fog járulni, hogy az igazság kiderüljön. A törvényhozásnak csak teljesen bebizonyított tények alapján szabad intézkednie. Gróf *Derby* és neje a South-Kensington-muzeumban mulatságot rendeztek a kongresszus tagjai tiszteletére.

Mint berlini tudósítók jelentik, *Virchow* ma igen élesen támadja meg Kochnak a tuberkulózisról szóló elméletét és arról következőképpen nyilatkozik:

— Azt az állítást, hogy a tuberkulózis örökölhető magam is évek óta cáfolgatom, de egyebekben semmiképpen sem vagyok egy véleményen Koch tanárral. Az orvosi társaság utóbbi gyűlésén ezt nyíltan meg is mondtam és Kochnak Londonban tett dedukcióit határozottan elvettem. Koch teljesen figyelmen kívül hagyta mindazt, amit a koppenhágai iskola kutatásainak köszönhetünk és ami utbaigazítást ad arra nézve, hogy mit kell tennünk a nép egészségének megóvására. A dán kormány által kinevezett egészségügyi tanács is egészen másutt keresi a tuberkulózis orvoslása módját, mint Koch, aki egészen más uton jár a határozatra vonatkozó intézkedések megállapítása tekintetében is. Ha talán azt gondolják: Róma beszélt, a dolog el van intézve, úgy én azt mondom, *Koch nem Róma és a dolog egyáltalában nincs meg intézve.*

Az angol alsóház tegnapi ülésén *Long*, a helyi kormányzat elnöke, egy kérdésre kijelentette, hogy a Koch tanár teóriája, hogy a tüdővész az embereknél és az állatoknál nem azonos, most nem tekinthető az egész világ által elfogadottnak. Ez az elmélet a leg-gondosabban mérlegelést követeli. De nem ígérheti meg, hogy a kormány a Koch-féle elmélet alapján intézkedéseket fog tenni.

— **Óriási robbanás.** *Batum*ból táviratozzák, hogy a város középső népes részében tegnap délelőtt robbanás történt, amely több házat romba döntött. A robbanás több embert megölt. Nehány katonatiszt is elült. A szerencsétlenség helyein szétszaggatott emberi testrészek hevernek. A város közepe csaknem egészen összeomlott.

— **Arad réme.** Egy ember, akivel a város rendőrsége nem boldogul, aki már *neqyvennyégyszer volt büntetve*, s akinek a garázdálkodásai ellen most már nem találnak más módot, minthogy feliratot intézzen ellene a *béligyminiszterhez*, az *igaz-ságyminiszterhez* és a *főispánhoz*. A feliratban az ugynevezett Rácváros lakói panaszokdnak, hogy a rendőrség nem tudja megvédelmezni a lakosok személy- és vagyonbiztosságát ez ellen az ember ellen, aki nem más, mint egy *Sepeczán* Gyula nevű volt napidíjas. Nem mulik el nap vagy éjszaka, írja az *Aradi Közlöny*, hogy Sepeczán ne lopjon meg, vagy ne verjen meg valakit. Az aradi járásbírósnak e volt napidíjasa ellen most is *husz rendbeli bünygy* van folyamatban. Amikor szabadon van, bizonyosra veszik, hogy valami támadás történik a személy- és vagyonbiztosság ellen. Rendesen valami felfogadott társa is van, akivel együtt végzi kihágásait. Csak a mult pénteken szabadult ki az ügyészszék börtönéből s tegnap már is olyan botrányt csinált nyílt utcán, hogy hat rendőr se tudta megfékezni. Mindezek miatt határozta el a legjobban zaklatott városrészt, hogy az említett uton keres orvoslást.

— **Az állami tisztviselők mozgalma.** A fumei állami tisztviselők a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnökéhez, *Vérsi* József országgyűlési képviselőhöz küldött iratot intéztek, melyben hálás elismerésüket fejezik ki, hogy a magyar sajtó ügyüket oly lelkes pártfogásban részesíti. A köszönő levelet *Egan* Lajos műszaki tanácsos, *Schmidt* János posta- és távirát-felügyelő és *Simon* Géza magy. kir. dohányjövődéki tisztviselő, mint a fumei tisztviselők értekezletének elnöksége irták alá. — A *temesrékai állami tisztviselők* folyó hó 23-ikán értekezletet tartva, csatlakoztak az egész országban megindult mozgalomhoz és a cél elérésére intéző-bizottságot választottak, melynek elnöke *Barakovich* Kálmán kir. járásbíró, intéző elnöke *Dercsényi* Kálmán főerdész jegyzője *Patics* Oktáv kir. aljárásbíró. Az értekezleten elhatározták, hogy csatlakoznak a Budapesten tervezett kongresszushoz, ott magukat *Dercsényi* Kálmán főerdész és *Patics* Oktáv kir. aljárásbíró által képviseltetik.

A *németújvári állami tisztviselők* *Gulden* Kálmán járásbíró elnökelete alatt gyűlést tartottak. Az ülés a helyi választmányt következőképp alakította meg: Elnök: *Gulden* Kálmán kir. járásbíró, alelnök: *Leitner* Imre adótárnok, jegyző: *ij. Zilahy* Lajos, bírósági aljegyző. A gyűlésen elhatározták, hogy új programot össze nem állítanak. Bejelentették esatalkozásukat az országos mozgalomhoz. A kongresszuson két taggal (az elnök és alelnökkel) képviseltetik magukat. Mindenben elfogadják a szombathelyi központi bizottság által kidolgozott terveket és kijelentették, hogy ahhoz ragaszkodni fognak.

A *ságrábi vasuti bizottság* a következő megjegyzéseket fűzi a jobbpárti üzletvezetőség tizenötös bizottságának értekezletéhez:

Félreértések elkerülése okából a jobbpárti üzletvezetőség 15-ös bizottsága által f. hó 20-ára összehívott értekezlethez volna néhány szavunk. Az e részen elhangzott véleményekkel szemben kijelentjük mindenek előtt, hogy az értekezlet *egybehívásának* jogosságát kétséges vonni nem szabad, mert a 15-ös bizottságoknak szervezkedésünkben rejlő kötelessége éppen az, hogy a mozgalom fejlődése felett örkdöjnek s ha a sikert bármily okból veszélyeztetve látják, a 232-es bizottságot egybehívják, az ok, mint egyedül illetékes fórum, a veszélyeztető okokat elhárítsa. Joga tehát igenis volt a jobbpárti 15-ös bizottságának az értekezletet egybehívni, oká is, de az okok a nyert felvilágosítások folytán tárgyalatlanná váltak.

Mert valamennyiünk megnyugtatóására kijelenthetjük, hogy a 65-ös bizottság kiséssé elkövete bár, mely késedelembe azonban f. hó 8-ikán kelt nyílt leveleink szerint bele kellett nyugodnunk, a június 22-iki országos értekezlet által ráruházott feladatot megoldotta. Amennyiben a memorandumot egy szűkebb szerkesztő-bizottság által elkészítette és azt már f. hó 25-ikén tárgyalni fogja, úgy hogy ettől számított néhány nap alatt kezeink között lesz és valamennyien hozzászólhatunk.

Kijelenthetjük továbbá, hogy az ügyek fejlődését túlságosan sietteni ma már nem szükséges, mert azok a magas egyéniségek, kikhez a memorandum intézve lesz, jelenleg a fő- és székvárostól távol vannak és az országgyűlés is szünetel, tehát szeptember hó elejéig bőségesen van időnk ügyünket nyugodtan meghányi-vetni és a memorandum szövegét az augusztus hó folyamára egybehívandó országos bizottsági értekezleten végleg megállapítani.

Ezekre nézve nyertünk megnyugtató felvilágosítást Budapesten f. hó 20-án s ha egyebet el nem értünk volna. már ez egymagában elégséges lenne annak igazolására, hogy az értekezlet egybehívása legalább is céltalan nem volt. De elérünk ez alkalommal egyebet. Bebizonyítottuk nevezetesen hogy az, amit némelyek hangzatosn szeretnek, *hogy közöl-tünk egyenlenség lenne, lögből kapott állítás.*

Ezek után pedig, amidőn a halogatás látszatával bírt lassúságúll ügyünk sorsát nem kel többé féltelnünk: legyünk teljes bizalommal az országos bizottság működése iránt, várjuk be nyugodtan az ő körébe átmenő vezetési szerepet. Az országos bizottság pedig munkálatának sikeres megoldásához merítsen állan-

dán erőt ama tudatból, hogy szervezett mozgalmunkat addig le nem szereljük: amíg igaz ügyünket méltó megoldáshoz nem jutattja!

Zágráb, 1901. évi július hó 22-ikén.

A zágrábi vasuti bizottság.

— **A boszorkány.** Egy ungvári laphal olvassuk a következőket: Lurics Mária hatvanéves öreg asszonyról az a hír volt elterjedve Kovilon, hogy boszorkány és ördögökkel cimborál. Minthogy más munkát nem tud végezni, a kuruzslásra adta magát, ami szép jövedelmet hozott neki. A mult héten *Voszics Gyókö* azt vette észre, hogy a banya az ő házába is bejárogat. Beszélte hát vele s kitöltötte mindörökre, miért az öreg asszony azzal fenyegette *Voszicsot*, hogy majd rászorol nem sokára, de akkor az ördög lesz a lelke. Pár nappal ezután megbetegedett *Voszics* tehene és meg is döglött. A babonás nép kisütötte, hogy a vén banya rontotta meg a tehenet. *Józics* egyik szomszédja szemérettel ezt, ki nek a vén asszonyt azt vágta vissza, hogy vigyázzon, mert az ő tehené is úgy jár. És pár napra *Gavanszki Milánnak*, a megfenyegetett szomszédnak a tehene is elpusztult. Ekkor aztán már bizonyos volt mindenki előtt, hogy a vén asszony boszorkány. A napokban tüzlármára ébredt fel a lakosság, *Lárics Mária* nének a vitilijója égett. A tüzet hamarosan eloltották, de a vén banyát összeégve találták. A vizsgálat kiderítette, hogy a vén asszonyt előbb agyonverték s aztán rágyújtották a házat. A gyilkosokat is esakhamar kézre kerítette a csendőrség *Voszics Gyókö* és *Gavanszki Milán* személyében, kik azért verték agyon a vén asszonyt, mert teheneiket megrontotta.

— **A postai tarifák könyve.** A magyar királyi posta- és távirat-vezérgazgatóság a postai küldeményeknek úgy a beloldi, mint külföldi forgalomban való szállítására, díjazására, kézbesítésére és a posta szavatolására vonatkozó határozmányokat *Postai Tarifák és Postai Szabályzat* című öt önálló részből álló hivatalos kiadványban egybeállította. Az egyes részek megjelenésével a *Postai Tarifák és Postai Szabályzat* 1906. évi kiadásának megfelelő részei érvénytelenné válnak. Az öt rész ára együtt 2 korona 40 fillér.

— **Lezuhant turisták.** Említést tettünk már a Matterhornon történt turista-szerencsétlenségről. *Bern*-ből jelentik, hogy a szerencsétlenség színhelye a *Cape de Myon* volt. Az angol társaságot *Karell* vezető kalauzolta. Mikor lefelé haladtak, a társaság egyik nőtagja megcsuszott és magával rántotta a többieket is. Zuhánásközben a kötél, mely a négy embert összekötötte, elszakadt egy sziklacuscon. Az angol férfi és az egyik nő egy sziklára estek és szörnyet haltak. A vezető és a másik angol nő egy hasadéka zuhantak, mely azonban hóval volt tele. Így megmenekülték életüket, de súlyos sérüléseket szenvedtek. A két holttestet már lehozták a hegyekről. *Bern*-ből egy másik szerencsétlenség híré is táviratkozik. *Schönegg*-ből tegnap reggel egy *Warter* nevű triezsi operatőrnek indult a *Faulhorn*-ra, aki egy szikla mentén tizenöt méternyi mélységbe zuhant. Az énekesnek szerencsére sikerült tüzelt adni. Ezt egy hegyi konyhából észrevették, úgy, hogy megmentésére expedíciót küldhettek ki és fáradságos munka után megmenhették.

— **A délvideki bankóhamisítás.** A temesvári csendőrség már hónapok óta keresi *Wlassák* Nándor litográfust, ki a szerb bankjegyeket hamisító bandának fejt ki. Most végre sikerült *Wlassákot* Verseeen elogni. *Wlassák* már háromszor volt büntetve.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Mint egy baseli táviratunk már jelezte az elzászi személyvonat tegnap a st.-johanni teherpályaudvartól háromszáz méternyire kisiklott. A vonat tíz kocsiból állott. A lokomotív mélyen belefürdött a pályatestbe, azután fölfordult és teljesen összetört. Az utána jövő személy- és teherkocsik a másik oldalra estek és egy másodosztályú és a rákövetkező harmadosztályú kocsi kivételével teljesen összetörték. Egy étehebb külföldi uriaszoy életét veszítette, lére pedig megsebesült. Sok utas kevésbé veszedelmes sérülést szenvedett. Egy tékezőt, aki két kocsi közé szorult, reménytelen állapotban vitték a kórházba. A forgalmat átszállással tartják fenn. A romok eltakarításán és pótsinek lerakásán sietve dolgoznak.

— **Szerencsétlenség az országúton.** A Siklósról Dráva-Szabolcsra vezető országúton tegnap délután nagy szerencsétlenség történt. *Iju Weisz* Mór siklósi földbirtokos Dráva-Szabolcs mellett lévő gazdaságába igyekezett feleségével kocsin. Az országúton szemközti jött velük a gözhenger, amittől a lovak úgy megijedtek, hogy örült vágattással iramodtak neki az országútnak. A kocsis nem tudta megfékezni a megvadult lovakat s így a könnyű hintó fölborult. *Weisz* Mór fiatal felesége oly szerencsétlenül bukott ki, hogy *koponyacsont-repedést és agyrázkódást* szenvedett. A veszélyesen megsérült uriaszoyt eszméletlen állapotban szállították haza Siklóra. *Iju Weisz* Mór és a kocsis csak könnyebb zúzódásokat és bőrhorzoslásokat szenvedtek.

— **Egy koreai gyilkosság.** Még tavaly történt, hogy Koreában meggyilkoltak egy *Brandon* nevű fiatal angol mérnököt, akinek a koreai aranybányáknál tekintélyes állása volt. A gyilkosságról a mérnök családja most kapott részletes jelentést. *Brandon* a koreai aranybányáknak, mely egy amerikai társaság tulajdona, helyettes igazgatója volt. A bennszülött bányamunkások évek óta mindig példásan viselkedtek, de augusztus 5-én egy vallásos ünnepek alkalmával egytől-egyig lerészegedtek. A bányáknál alkalmazott hat fehér ember *Tabovie*-ba, a legközelebb fekvő városba ment, ahol európaiak is laktak, úgy, hogy a végzetes éjszakán *Brandon* volt az egyetlen fehér ember a telepen. Másnap reggel holtan találták meg az ágyában. A lámpa még égett, a telep pénztára pedig ki volt fosztva. *Brandon* holteste olyan borzasztóan meg volt csonkítva, hogy alig lehetett megismerni. A szobában minden össze volt törve, bár látható volt, hogy a meggyilkolt nem védekezett támadóival szemben. Szerencsére azon a napon esett az eső, s így a lábnyomokról sikerült a bűnösöket kikutatni. Első napon mindjárt hatvanegy gyanús koreait fogtak össze. Harmadnap aztán megjelent a bennszülött bíró, husz ember és egy nagy szakasz rendőrség kíséretével. A bíró szabad ég alatt egy magával hozott széken helyet foglalt, s azután maga elé vezette a vádlottakat. Mihelyt leült, a nézők hangosan kiáltották:

— *Ho yo, ho yo, ho yo!*

Ez annyit jelent, hogy tiszteljétek szavát és beszéljétek igazat. Ezt a kiáltást a rendőrök rövid időközben az egész tárgyalás alatt ismételték. A vádlottakat körülbelül harminc lépésnyire a bírótól a földre dobták. Mindegyiknek nyakán kötél volt s mihelyt nekükn szólitották őket, hason kellett a bíró elé csuszniok. A bíró bűnösnek mondotta ki a vádlottakat s azonnal végre is hajtották az ítéletet: összevagdalták őket. A halál a kivégzés e módjáról rendszeresen csak a hatodik-hetedik napon következik be. Ha az elítéltek előkelő rokoniak vannak, akkor a hóhér, akinek hivatala apáról fiúra száll, megkönyörül s már a harmadik napon végez vele. A *Brandon* meggyilkolásáért elítéltek majdnem mind már másnap meghaltak, mert már a kihallgatáskor folytonos kínzással csikarták ki belőlük a vallomást. Az elítéltek a legnagyobb egykedvűséggel tűrték a szörnyű kínzást.

— **Rablótámadás a Teréz-köruton.** Vakmerő rablótámadás történt tegnap délelben a Teréz-köruton. *Opalek* Etel 13 éves cselédeány egy pár 24 koronás cipőt vitt haza egy megrendelőnek. A Teréz-körut 33-ik számú ház előtt megszólította egy fiatalember: — Ugyan kérem, vigye föl ezt a levelet ebbe a házba. En addig majd tartom a cipőt.

A fiatal leány nem bízott a fiatalemberben és nem adta át a cipőt. Erre ez nekiesett, fejbévágta a leányt és kiragadva kezéből a cipőt, futásnak eredt. A leány segítségért kiabált és egy táviratkézből biciklin üldözöbe vette a rablót s elfogta. A rendőrségen kiderült, hogy egy veszedelmes tolvaj a támadó. *Herschkovits* Lipót a neve és állás nélküli boltiszolga, akilopásért már többször volt büntetve. A rablót ma át kísérték az ügyészhez.

— **Szárászág a Hortobágyon.** A tartós nyári szárászág miatt a hortobágyi pusztán kiszáradtak a legelők és sok helyen a gulyák és ménesek számára nincs elég ivóvíz. A gulyák és ménesek nagy részét szét kellett verni és most a jószágállomány legnagyobb része jászolon nyaral, nagy kárára a gazdáknak.

— **A villám áldozata.** *S.-A.-Ujhegy*ről írják: *Moskovics* Herman turicai bérlő Nevickére kocszított. Utközben óriási vihar érte őt utól. A villám lecsapott a kocsiira, agyoncsujtotta a bérlőt s a lovakat. A kocsi darabokra tört, a kocsiinak jobb kezét megpörzsölte.

— **Megszökött pénztáros.** A Zentai Altalanos Takarékpénztár pénztárnoka *Horti* János megszökött. A vizsgálat 8600 forint hiányt konstaltál az általa kezelt pénztárból. *Horti* ezt az összeget lassankint kisebb összegekben sikasztotta. A szabadkai ügyészségnél megtették ellene a feljelentést.

— **Borbélysegédek sztrájkja.** Belgrádban, mint egy távirat jelenti, ma kitört a sztrájk a borbélysegédek közt. A sztrájk oka az, hogy hiába kértek vasárnapi munkaszünetet a mesterektől. A sztrájk miatt ma az összes borbélyüzletek zárva voltak.

— **Rendőri hírek.** *Inolai* János kocsis ma teherkocsijával a Práter utcában elgázolta *Mészáros* Sándor 9 éves fiát, aki súlyos zúzódásokat szenvedett. A kis fiút a mentők a Rókusba vitték. — Az este a Külső Kerepesi-ut. 1. szám alatt lévő *Lakos* Nándor-téle hydrotechnikai gépgyár pinceraktárában, ahol carbidos hordók vannak, *Mayer* József kocsis pipára akart gyujtani. Az egyik hordó a gyu a lángjától fellobbant s a szerencsétlen ember ruhája lángot fogott. A mentők súlyosan összeégve vitték a Rókusba. A robbanás nem okozott kárt.

— **Cigányzene a Telefon Hirmondóban.** A Telefon Hirmondó összes állomásain keresztül ma este cigányzene lesz hallható. A zenekövetítés 8 órától 11 óráig tart, de félbeszakítja ezt a főzselevesés, amely 8 óra 15 perckor

van és a fél 10–10 óráig tartó esti felolvasás, amelynek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság. A cigányzene-átvitel, amelyet előfizelőinek szórakoztatására közvetít a Telefon Hirmondó, az Emke-kávéházból történik, ahol *Zoldi* Marci zenekara játszik.

Intervju egy rablógyilkossal.

— *Musolino.* —

Milano, július 23.

Musolinának, a híres rablónak lejáró kitűzött díjat az olasz kormány legutóbb 50.000 frankra emelte föl. Nagy összeg, de mi ez ahhoz a 3–4 millió lírához, amelyet eddig elkiadt *Musolino* üldözése közben? ! Aspromonte hegyi vidékét egy éven át néhány ezred tartotta ostromállapotban, de azért *Musolino* vidáman tovább folytatta véres mesterségét, természetesen a lakosság pártolása mellett. Hogy meddig megy ez a pártolás, bizonyítja a következő történet:

Mult héten egy hivatalos személyiség, *Musolino* szülőfalujának polgármestere Rómába utazott, hogy a briganti nevében a kormányval tárgyaljon. A gyilkos ur a következő feltételek mellett hajlandó magát megadni: teljes amnesztia minden gonoszletéért, amelyet a fegyházból való szökése óta elkövetett és revíziója a porének, amely ránézve fegyházbüntetéssel végződött. *Musolino* azt állítja, hogy ártatlanul ítélték el és minthogy időközben körülbelül az összes tanukat lelőözte, úgy reméli, hogy a revízió kedvezően oldaná meg ügyét.

Ruffo Kajetan ügyvéd, a milánói *Secolo* tudósítója *Reggio* Calabriában meginterjúvotta a többszörös rablógyilkost és az érdekes találkozásról a következőket írja lapjának:

„Reggel kilenc órakor a Rosarnoból *Polistena*-ba vezető országútnak bizonyos helyén kellett megjelennem. Pontosan megjelentem, de az, akinek engem vezetni kellett volna és aki egy előttem egészen ismeretlen ember társaságában volt, kijelentette, hogy nem lehet tovább mennünk.

Meglepdtem és árulástól tartottam. De kísérőm kijelentette, hogy *Musolino* biztosan fogad, ha ötkor ismét visszatérek.

Öt órakor ismét ott voltam.

Kísérőm ezután egyedül volt. Több órai gyaloglás után, amely alatt kísérőm többször hosszabb időre elhagyott, hogy mellékösvényeken hozzám visszatérjen, — egy olajfaktól szegélyezett tisztásra értünk.

Itt valami sóvény mögül, közvetlen közlemben hirtelen egy férfi-ak emelkedett föl és rövidesen ránk kiáltott:

— Megállj! — Középtermetű, erőteljes, tömzsi ember, kezében duplacsövű puskával.

— Jó napot, uram, — üdvözölt, megemelve sapkáját és erősen rám nézve.

Átugrottunk a sóvényen és nyílt mezőn találtuk magunkat, ahol szenge olajlák voltak piántálva. Frissen zöld, gyönyörű tájkép! Most három írfitt pillantottunk meg; mind a hárman fölegyverkezve.

— Itt van *Musolino*! — kiáltott föl diadalmos hangon kísérőm, mialatt egy férfira mutatott, aki a földön ült, térde közt tartván fegyverét.

Musolino természet nyulánk, napbarnított arca sápadt, haja irtós, apró, szurós tekintetű szemei villognak. Ruházata fekete bársonyöltöny és sapka; derka körül öv és tölténytáska, jobb vállán kétesövű puská, revolver és messzelátó.

— Mit kívánsz tőlem? — kérde *Ruffótól*. — Nyilván azt óhajtod, hogy vezelek, mint a bűnbánó *Magdolna* s jószántamból menjek a börtönbe.

— Mem kívánok én semmit, barátom. Azért jöttem, hogy lássalak és beszéljek veled. Újságíró vagyok és a *Secoloba* írok.

— Hát mit beszélnek, kedves prókátorom? Gyálázatos ellenségeim áskálódásainak vagyok áldozata s ártatlan vagyok; hidd el, édesem, ártatlan vagyok! Mikor arra a kutyá *Vincenzo Zoccolira* rólóttek, én ágyamban aludtam.

— De ő megismerte hangodat, midőn azt kérdezted, hogy „meghaltál kutyá”? — Rágalom! *Zoccoló* kitaláló rágalmozó.

A beszélgetés további folyamán a rabló így nyilatkozott:

— Ha tehetném, a világ valamennyi törvénykönyvét magyára vetném és meggyujtanám s a bírakat felakasztatnám.

— Miért nem lopózol át a határon? Hisz könnyűszerrel megszökötnél Olaszországból?

— Nem félek én, édes prókátorom, még az atyauristától sem. Aztán nem tudnék én máshol élni, távol rokonaimtól és jóbarátaimtól. Védem magamat, amíg tudom és lehet. Ha önként jelentkeznek a hatósággnál, mi történnek velem? Megujtának pöröm?

— Persze, hogy megujtának!

— S azután életfogytiglani legyházra ítélnének. Jól tudom én ezt!

— Nos, talán az esküdtek meggyőződnék arról,

hogy első ízben ártatlanul ítéltek el s megkegyelmeznének.

— Bolond beszéd, kedves prókátorom! Nekem nem kegyelmez meg senki . . .

Ruffo ezután megkérdezte Musolino, hogy nem epileptikus-e?

— Hát az mi fán terem? — kérdezte a rabló.

Ruffo megmagyarázta, hogy beszámíthatatlanság esetében elmegyógyintézetbe szállítanak s nem kerülne börtönbe. Ez ellen hevesen kikelt Musolino.

— Nem vagyok én se bolond, se nyavalyatörős! — kiáltá. Nem gyilkoltam se passzióból, se pénzvágtyából. Bosszút akartam állni s véres bosszút álltam. Egyszer egy barátom árulóvá lett. Röviddel ezután találkoztam vele a buzaöldején, ahol néhány barátjával dolgozott. Lelőttem, mint a kutyát. Ekkor még élt s könyörgött, hogy ne lőjsem még agyon, mert el akarja rebegni a miatyánkot.

— Veszett eb ne imádkozzék — mondám — s bezuztam a koponyáját.

Musolino szeme vadul forgott.

— Vért szomjazom, vért! — ordítá. — Rakásra gyilkolom ellenségeimet.

— Chirico is elárulta rejtekedet a karabiniereknek? — kérdezte Ruffo.

— El is fogtak akkor, de feltörtém börtönöm ajtaját s megmenekültem. Megöltem Chiricot; kis fia szemelátára öltem meg s a gyilkosság, isten bizony, nem terheli lelkemet.

— Gyülölköd-e még Zoccoló?

— Mint a bűnömet. Egyszer már a kezeim közé került, de megmenekült. Fivérért azonban megöltem. Nagy gyönyörűséggel mártottam kezemet párolgó vérebe és kiteptem beleit.

Számos borzalmas gyilkosságnak részleteit mesélte el Musolino s végül így szólt:

— Ha képviselővé választanának, nekem is megkegyelmeznének, mint De Felicenek.

— Igen ám, de Felicet politikai vétségért üldözték.

— Hát én pénzért raboltam? Nem vagyok én bűnös, se gazember, prókátor uram, csak ellenségeimmel szemben védekezem.

A szomszéd körtefán csalógány dalolt. A rabló lehorgasztotta fejét, nyilván resztelt, hogy könnyesebb csillog szemében.

— A dalos madárnak is van fészke, — szólt halkan, szinte álmódóza — csak Musolino bolyong hazátlanul, árván a rengetegben. Ügyvéd uram, ha bolyongásaim közepette villám sújt, ha Musolino halálának hírért veszed, sirass meg s jusson eszedbe, hogy nem voltam én gonosz ember, csak nagyon-nagyon boldogtalan.

Másnap az újságíró ismét elment arra a helyre, ahol Musolinóval találkozott és pedig ezután egy barátja társaságában, aki azt a vidéket ismeri. Konstatáltuk, hogy az interjú a Vomero nevezetű telken történt meg, amely egy báró tulajdona. Kétszáz lépéssnyire ettől a helytől kezdődik a nagy erdő, ahová Musolino és kísérői bizton visszavonultak volna, ha valami gyanusat észrevesznek.

b-z.

A bűn terapiája.

— Lombroso legújabb munkája. —

Budapest, július 26.

Hosszabb hallgatás után Lombroso Cesare tarár ismét támadást intéz a büntetőjog és a büntető módok mai rendszere ellen. A párisi *Revue Scientifique* tanulmányt írt az alatt a cím alatt: *A bűn terapiája*, amelyben ismert álláspontját néhány új szlopos argumentummal támasztja meg.

Lombroso tudvalevőleg különbséget tesz az alkalmi és a megrogzított gonosztevők között. Szerinte az alkalmi gonosztevőket nem volna szabad büntetéssel sújtani, hanem „megbocsátással jóna nevelni.” Az olasz tudós azon az állásponton van, hogy bizonyos büntetésekre nézve a megbocsátás az egyedül helyes elv. Ide számítja azokat a bűncselekményeket, amelyeket erős indulatban, fiatalos könnyelműségben, túlzékenységéből, szerelemből, szülők szeretetéből, politikai vagy valóságos vakbuzgóságból vagy sértett önértékből követtek el. Lombroso szerint az ilyen gonosztevőknél többnyire tisztességes az előélete és gyakran külön a becsületérzésük, mint az átlagos embernek. Ezeknek már elég büntetés a lelkiismeret mardosása, sőt igen gyakran maguk keresik büntetésüket.

Az ilyen gonosztevőket börtönbe küldeni: új bűn, mondja Lombroso.

Elvégre a feyházak és tömlőcök különösen Francia- és Olaszországban valóságos egyetemei a gonosztevőknek, ahol az ifjú gonosztevők, akik a legtöbb esetben soha többé új bűnre nem vetemedtek volna, megrogzított bűnösökké válnak.

A megrogzított gonosztevővel szemben persze —

még Lombroso szerint is — vége van a megbocsátásnak, sőt hiba volna, mert csak megerősítené gonosz hajlandóságában és újabb bűnökre alkalmat adna.

Lombroso legutóbb áttanulmányozta Ausztrália gonosztevő-statisztikáját, különösen Új-Dél-Walesét, ahol a jólét az utóbbi huszontöt évtizedben állandóan és ugyanazon arányban növekedett. Ezen a körülményen akarja kipróbálni az igazságát annak az állításának, hogy a gazdagságnak aránylagos megosztása a gonosztevők eltűnését vonja maga után. De a megrogzított gonosztevők a közjóélet emelkedésével számra nézve eddigre nem apadtak: 28.000 gonosztevő közül 2000 harmadszor is, negyedszer is, sőt többször is visszaesett, ezek közül 60 tiszser — harmincszor is. Az elmebajok is szaporodtak.

Igy tehát a lakosság anyagi helyzetének javulásával csökkent az alkalmi gonosztevők száma, de megmaradt a megrogzított bűnösök számaránya; az iszákosság pedig még inkább elterjedt.

Minden gyógyíthatatlannál megrogzított bűnös természet ellen kell, hogy erélyes védelmünk legyen, amelyet Lombroso természetesen nem a börtönökben keres, hanem bizonyos terapeutikus kezelésben elkülönített helyeken, valamint a legtöbb született, megrogzított gonosztevőt kriminális vagy erkölcsi örültnek, epileptikusnak vagy alkoholikusnak deklarál.

Az olasz tudós egészen komolyan recepteket is ajánl a beteg gonosztevők kezeléséhez: tej- és növénytelet, opiumot, nux vomicát, belladonnát, cocát és munkát a szabad természetben.

A tanulmány legérdekesebb része az, ahol Lombroso számos példát hoz föl arra, milyen hasznos szolgálatokat tehet az emberiségnek a gonosztevő természet, ha megfelelő működési körre talál. Utal Garibaldi híres társára, *Bixióra*, a későbbi tábornokra és politikusra, aki ifjúságában a gonosztevők egész sorozatával született gonosztevőnek bizonyult.

A nélkül, hogy nevek emlegetne, Lombroso számos megrogzított gonosztevő természetére utal, aki magas állásban van, gonosz hajlandóságait hivatása betöltésében elégti ki és így akárhánszor nagy szolgálatokat tesz az emberiségnek.

Lombroso emlékeztet egy híres operatőrre, aki fej- és arcfarmájában, valamint beszédmódorában a megrogzított gonosztevő típusát mutatta, valamint származása által ilyen módon terbeltek bizonyult. Ez kegyetlen erélye számára elegendő tevékenységet talált hivatásának sokszor vakmerő, de mindig lángelméjű betöltésében.

Végül arra is figyelmeztet Lombroso, hogy Olaszországban és Sardinában a brigantok ellen való küzdelemben több érdemet szereztek született gonosztevők, mint az arra hivatott közegek.

NYÁRI ÉLET.

Mindenki másként lát.

— Jelenet. —

A vadlud (a vízinen): Én csak udvarias természetű vagyok, de ez egyszer igazán engedje meg, hogy baromnak nevezem!

A hal (a vízben): Csak nem kell úgy hecsegni. Amiért valaki repülni tud . . . Próbáljon csak maga egy hétig a víz alatt maradni! Repülő hal van, de víz alatt élő vadlud nincs. (*A kopolyájával nevet.*)

A vadlud: Kénnnyű vicekkel elődöni az igazságot. Nekem azonban azt ne mondja, hogy az embernek nincs feje!

A hal: Na hát én magát kiröhögöm.

A vadlud: Kár, hogy hullókkal egyáltalán szóba állók.

A hal: Én meg csodálom magamat, hogy ilyen libával beszélek. Hogy mer maga beszélni, hisz magát seréttel lövik!

A vadlud: Maga csirkefogó, magát meg horggal fogják! Igenis kijelentem, ismétlem és fentartom, hogy azoknak az embereknek, akik ott fürdenek, van fejük.

A hal: Maga a legbutább lud a világon. Csak van szemem! Az ember két hosszú lából áll és nincs tovább.

A vadlud: Mert maga csak azt a felét látja, ami a vízben van. Az pedig a legmellekesebb része.

A hal: Nagyon buta. Ha én akarok, odaszom, meg is csipem, csak tudom, hogy meddig ér! Az ember, az egy golyó, ami két lábon áll.

A vadlud: Maga bizonyára valami kövér embert látott.

A hal: Ne felesejjen annyit. Mondom, hogy golyó, és az a golyó arra való, hogy csipjék.

A vadlud: Oh!

A hal: Igenis! A multkor is itt fürödtek és felülről benyult valami és csipte a golyót. Erre fölkapja az ember a lábát. De a lábával nem tud csipni.

A vadlud: Gyönyörű.

A hal (összinte meggyőződéssel): A férfiak meztől vannak, a hölgyek meg harisnyában és cipőben. És a hölgyek sobase csipik a férfiakat.

A vadlud: Ugy látszik, bort öntöttek a tóba, mert maga olyan részeg, mint a csap. Mindjárt kopolytyn ütöm.

A hal: Engem üthet, mert én kiröhögöm magát. Nézzen csak oda . . . mi történik ott . . .

A vadlud: Egy ur beteszi a kezét a vízbe.

A hal: És aztán?

A vadlud: Aztán semmi.

A hal: Maga bornirt állat! Én a folytatását látom. Az az ur megvakarja a térdét. Most jön egy hölgy . . .

A vadlud: Ugy van.

A hal: Puff! Meg van csipve.

A vadlud: Hall maga?

A hal: Nem. En egy l-lel írom a nevemet.

A vadlud: Nem azt kérdezem. Hallja a hangot?

A hal: Nem.

A vadlud: Mert akkor hallaná, mit mondott az a hölgy. Az a hölgy azt mondta: „Tele van az idén rákkal a Balaton!”

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **Munkások védelme.** *Pulszky* Ágost és *Hegedűs* Loránt országgyűlési képviselők vezetése mellett tudományos társulat alakult, amelynek az alapszabályait a belügyminiszter nemrégiben jóváhagyta. Most ez a társulat a munkások védelmét tartva szem előtt, külön szakosztályt alakított, amelynek célja: a magyarországi mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi munkások helyzetének a javítására való törekvés, továbbá az, hogy mint a törvényes munkás-védelem nemzetközi egyesületének magyarországi osztagja, a nemzetközi egyesület törekvéseit minden erőből előmozdítsa.

A tudományos társulatnak ez a szakosztálya főleg két dolog megvalósítására törekszik. Az egyik az, hogy a törvényeink a munkásokért érdekekben további kielégítést nyerjenek s a másik, hogy a munkásság jólétere irányított törekvéseknek társadalmi uton való előmozdítása megtörténjék.

A munkások védelmére alakult szakosztály székhelye Budapest.

A szakosztály, a lehetőség szerint, helyi csoportokat alakít. Fölhívásokat és előadásokat rendez, nyilvános és egyéb nyomatványokat ad ki s állandó érintkezésbe lép azokkal az egyesületekkel, amelyek a munkásvédelemmel már eddig is foglalkoztak.

A szakosztály a munkásokat védelmező jogszabályok előkészítésében lehetőleg közreműködik, az e célra irányuló mozgalmat támogatja. A munkásmozgalom terén — különösen a munkaadók és munkások közt felmerülő — kérdéseket megvitatja.

A szűkes főváros tanácsa most terjeszt föl a tudományos egyesületnek a szakosztály alakításával megváltozott alapszabályait a belügyminiszterhez. A tanács a fölterjesztést melegen pártoló irat kíséretében küldötte a miniszterhez.

(*) **Uj honpolgárok.** Ma délelőtt *Polka József* üvegfestő, *Brandstätter* Ignác kereskedő és *Wachsmann* Salamon pálinkaműr tette le a honpolgári esküt, *Halmos* János polgármester előtt.

(*) **A hadmentességi díj.** A negyedik kerületi előjáróság a székesfővárosi IV. kerületi adófelügyelő-helyetteség által a folyó 1901. és pótólaz az 1900. évre előirt hadmentességi díjakat tartalmazó kivétési lajstromokat 1901. évi július hó 28-tól augusztus 4-ig bezárólag a törvényszerű nyolc napon át az illetékes adószámviteli osztályban (IV., Magyar-utca 23.) a hivatalos délelőtti órákban közszemlére teszi ki. Az ezen lajstromokban foglalt díjtételek ellen esetleges felszólalásait benyújthatják: a) azon díjkötelesek, kik már az előző évben itt helyben megróva voltak, a közszemlére kitétel után közzetelendő 15 napon belül, b) a folyó esztendőben ezen díjjal első ízben megrótt díjkötelesek pedig az új előírást tartalmazó értesítő díjkiadásának napját követő 15 napon belül a IV. kerületi m. kir. adófelügyelő-helyetteségnél. Az érdekelteknek a lajstromok megtekintetése céljából a legújabbban kapott díjkönyvecskét is magukkal kell hozniok.

(*) **Villamos körforgalom.** Az eskütéri híd körüli rendezés befejeztével a villamos vasuti körforgalom is életbelép. A budapesti közuti vaspályatársaság már be is adta a terveket s azokhoz a tanács a tegnapi ülésében hozzájárult. A tervek szerint két viszonylat, mint ezental fölölseges, szűnik meg: az egyik a *Központi város-háza—Margit-híd—Fogaskerekű* vasuti vonal, a másik pedig: a *Központi város-háza—Ferené József-híd—Fogaskerekű* vasuti viszonylat.

(*) **Kórházi biztosi állások.** A közgyűlés elhatározta, hogy hét kórházi biztosi állást szervez s az eddigi ideiglenes állásokat megszünteti. A belügyminiszter tudatta, hogy ehez a határozathoz nem járul hozzá, mert a fölmerülő teendők a mai létszám mellett is elvégezhetők, ha ugyan a munkára alkalmas egyéneket nevez ki a tanács. De a miniszter kijelenti, hogy elvileg is ellene van annak, hogy azonos és párhuzamos állásokat szerezzenek s ezzel csak terhet rojnak az adózó polgároknak.

(*) A fővárosi könyvtár az egész szünidő alatt nyitva van a nagyközönség számára, és pedig hétköznapokon 9—1/2-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12 óráig. Bejárat a központi városház Károly-köruti oldalán az utcáról.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** E. Kovács Gyula emléke. A kolozsvári Nemzeti Színház tagjai ez évben is méltó módon ünnepik meg E. Kovács Gyulának, a nagy tragikusnak emlékét. Julius 30-án, a fehéregyházi csata évfordulóján tartják meg ez ünnepet, melynek rendezését Megyeri Dezső vállalta magára. Az évforduló délutánján a színház összes tagjai kivonulnak a temetőbe E. Kovács Gyula sírjához, hol a színház énekkara nyitja meg az ünnepet. Diszes koszorút helyeznek E. Kovács Gyula sírjára kegyeletes pályatársai az ünnepség során.

** Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkörben holnap, szombaton este kilencedszer kerül színre Ziehrer pompás operetteje, a *Sváhók*. A holnapi előadásban ismét fellép *Balláné-Csik Irén*, akinek szerepét, rekedtsége miatt, néhány estón át *Barts Aranka*, a kecskeméti színház tagja játszotta sikerrel.

** A megvont szubvenció. A pozsonyi színház germanizáló direktorának legfelsőbb helyről való meglekétetését osztatlan elismeréssel fogadta az egész magyar közvélemény. A miniszterelnök intézkedése kapcsán, amely szerint *Relle Iván* további segítségére nem tarthat igényt, pálcát tört egyszermind a pozsonyi színház jelenlegi rendszere fölött, amely — miként a leiratában olvasható — helyesléseivel sohasem találkozott. A leirat különben szigorú és igazságos kritikája a pozsonyi direktor sáfárkodásának, a magyarság ellen indított aknamunkájának. Az érdekes leirat, amely *Brolly Tivadar*, Pozsony város polgármesterének szól, szó szerint így hangzik:

M. kir. belügyminisztérium.

71241—I. szám.

Tekintetes Polgármester Ur!

A folyó évi június 24-ikén 18188. sz. a. kelt felterjesztésére, melyben *Relle Iván* színházigazgató részére 4000 korona rendkívüli segélyt kér, a mellékletek visszaküldése mellett értesítem Tekintetes Uraságotat, hogy a kérelmet teljesíthetőnek nem találtam.

A pozsonyi színház jelenlegi rendszere ugyanis helyeslésemmel sohasem találkozott, mert az, mint azt a magyar nyelvű előadások látogatottságát illetőleg közölt számbeli adatok is bizonyítják, a magyar színház fejlődésére és terjesztésére nézve hátrányos eredményeket mutatott fel.

Súlyosbbitani fogja a pozsonyi magyar színházról válságos helyzetét az is, hogy a németnyelvű operette előadások szervezésével az a vonzerő, amit a magyar nyelvű zenés előadások a város idegen nyelvű lakosságára gyakorolni hivatva lettek volna, megszűnt. Ennek az immár beigazolt hibás alapokra fektetett rendszernek rendkívüli támogatását ennél fogva indokoltan nem találok s a f. évi színi évrada *Relle Iván* színházigazgató részére már kiutalt 6000 koronán felül több segélyt nevezettnek kilátásba nem helyezhetek.

Budapestben, 1901. július hó 22-én.

Szél, s. k.

A pozsonyi magyarság körében, mint a *Politikai Értelős* jelenti, nagy örömet keltett *Szél Kálmán* miniszterelnök, mint belügyminiszternek az a rendelkezése, hogy *Relle Iván* igazgatótól a kényelvény előadások miatt megvonta az állami segítséget. Mint értesülünk a pozsonyi magyarok ez alkalomból küldött leveleiből fogják felkeresni a belügyminisztert s továbbra is jóindulatba ajánlják a pozsonyi magyar színház színházát.

** Az artista ajánlata. *Márkus Géza* és *Faragó Jenő* vídám operettjének, a *Budapest szépeinek* sikere nyomán érdekes ajánlat érkezett *Makó Lajoshoz*, a Fővárosi Nyári Színház igazgatójához. Egyik városligeti nagy mutatónyos bódé tulajdonosa ugyanis ajánlkozott, hogy a harmadik felvonásbeli tarka, mozgalmos városligeti képet azzal egészíti ki, hogy ott a lömögben a bódék előtt néhány legkiválóbb emberét produkáltatja. Kijelentette azt is hogy semmiféle honoráriumot nem kíván és csak elismerésül, hogy oly jól mutatott a Budapest szépe egyik előadásán, akarja artistáit statisztául fölléptetni. *Makó igazgató* megköszönte a halás látogató ajánlatát, de nem fogadta el, mert az előadás-artista-produkciók nélkül is naponta nagy közönség nézi végig.

** *Tina di Lorenzo házassága*. *Milánóból* táviratozók nekünk, hogy a *Budapestben* is ismert *Tina di Lorenzo* augusztus közepén örök hűséget esküszik *Armandó Falconinak*, színésztársulata hősszerelmésének. Az esküvőt Livornóban fogják megtartani. *Falconi* Budapestben hódította meg a szép *Tina* szívét és tudvaleg meg is verekedett miatta *Pázmány Dénessel*, aki a művésznőt egy kritikájában megbántotta.

** Jubiláló színházigazgató. *Zoltán Gyula* színházigazgató, ki társulatával négy hét óta élénk pártolás mellett működik *Nagyimhályon*, kedden este ünnepelte színészi pályájának harminc éves jubileumát. *A Rang és mód*, *Szigethy József* hatásos színműve került színre ebből az alkalomból. A közönség lelkesen tüntetett az érdemes színházigazgató mellett.

MŰVÉSZET.

□ A királyi palota szobral. A budavári királyi palota építési munkálatai nagy arányokban folynak és a már készen levő épületeken most helyezik el a művészi szobordíszítéseket. A krisztinavárosi szárny főkapujának két oldalán most állították föl a Háború és a Béke allegorikus csoportozatait. Mindkettőt *Sennyey Károly* szobrász remek alkotása. Az első csoportozat három alakból áll. Elöl van a páncélinges magyar vezér, mellette az ijjas szittyabarócs s fölöttük a vész angyala, amint harci riadóját fujja. A másik csoportozaton a béke szimbolikus a kja szeretettel öleli magához az árvákat és özvegyeket.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A modern magyar novella. A *Zeit*, ez az előkelő osztrák folyóirat, amelynek szerkesztői olyan celebritások, mint dr. *Singer* tanár, a kiváló közgazdász, dr. *Burckhard*, a Burg-színház volt igazgatója, dr. *Kanner*, a neves politikus, dr. *Muther* tanár, a finom esztétikus, — gyakran közöl Magyarországról szóló cikkeket, amelyek objektivitással nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy bennünket a külföldi minden rágalmától menten megismerjen. A legutóbbi számban a *modern magyar novella* címe alatt *Diner-Dénes József* hosszabb tanulmányt írt, amelyben gazdag novella-irodalmunkat igazsággal és szeretettel jellemzi. Kitünő írórsunk, aki, mint a külföldön is számottevő esztétikus, briliáns tollal már sokszor közvetítette művészetünk és irodalmunk ismeretét a német irodalomba, nagy érdemeket szerzett ezáltal is nemzeti ügyünk körül. — *Diner-Dénes József* ezen kívül még cikket írtak a *Zeit* legutóbbi számába: *Colojanni* olasz képviselő, dr. *Graetz*, dr. *Stern* William stb.

○ *Lea*. (Regény 3 kötetben, írta *Marcel Prévost*. Az Athenaeum kiadása. Ara 3 korona 60 fillér.) *Marcel Prévost* nagyszabású regényének, az *Erős Szüzeknek* folytatását *Leáról*, a fiatalabb testvéréről nevezték el. A hatalmas regény keretében az egész modern Páris feltárul előttünk a maga rettenetes nyomorával, gazdagságával, szennyével és szépségével, minden politikai és társadalmi törekvésével, a öncselekménybe az érdekes epizódok egész sora kapcsolódik. A fordítás, melyet *Elek Artur* végzett, kifogástalan.

VIDÉK.

— (Debreczen város törvényhatósági bizottsága) tegnap kezdte meg nyári közgyűlését nagy érdeklődéssel. A Pallagig kiépítendő vasútra a földmívelésügyi miniszter kérésére 50.000, évenként pedig 8000 koronát szavaztak meg. Illetéknyilvántartóvá *Szentgyörgyi Józsefet*, pénztári ellenőrré *Nánássy Miklóst* választották meg. Hevesmegeje átiratát a hatvani előfogatok ellen, a gyűlés pártolja és tel fog írni a képviselőházhoz. Nagy vita volt a felett, hogy a város külsőségeire csendőrséget kérjenek-e a közbiztonság érdekében. Kimondták, hogy a csendőrnöknek a Hortobágyon laktanyát építenek és évi 7000 koronával járulnak annak fenntartásához. A gyűlést holnap folytatják.

— (A szegedi-martonoszi ármentesítő társaság) mai közgyűlésén elhatározták, hogy a védőtölteseket az év végéig kiépítik, az építkezést augusztus elején megkezdik és a költségek fedezésére a Magyar Földhitelezéssel 1.800.000 koronát vesznek fel.

— (Szegedi körtöltés). A szegedi körtöltés ügye tudvaleg szöbe került az országgyűlésen is. A körtöltést a Tisza árja ellen meg kellene erősíteni és magasztani. *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter megígérte a nagy költséggel járó munkához az állami hozzájárulást is. A munkát rövidesen meg is kezdik a szegedi ármentesítő társulatok, nehogy a sok halogatásnak ismét árvízveszély legyen a következménye.

— (Hajdúvármegye) törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Vámospercs, Dorog, Hadház és Téglás községekből egy új, harmadik szolgabírói járást alakít. Ennek az oka, hogy az eddigi két járás igen nagy volt és csak nehezen lehetett adminisztrálni. Az új járás székhelye a geográfiai központban, Debreczenben lesz. Ugyanakkor azt is elhatározta a vármegye törvényhatósági bizottsága, hogy a nádudvari járás székhelyét Hajdusoboszlóra helyezi át. A nádudvari járásszékhelyt 1902. évi január 1-én napján helyezik át Hajdusoboszlóra és az ujonnan megválasztandó főszolgabíró már ott fog székelni.

SPORT.

.. Torf-hírek. *Ka Gall*, Dreher Antal kétévese került hirtelen a heleneathali díj fogadó-listájának élére. A Dunure-ménnek nagyszerű trialje volt a napokban és ennek alapján oly nagy fogadókat költöttek rá, hogy 1/2-szeres pénzen most favoritja a 40.000 koronás díjnak. *Kunibert* 3/4-szeres pénzen kapható, *Original* és *Phönix* odza 5 : 1. — *Garcia* 12.000 koronáért *Mautner V.* tulajdonába ment át. — *Soubise* most már negyedszer cserélt gazdát. *Mautner-től* *Aresin* Faton főhadnagy vette meg, azután *Miguel* braganzi herceg tulajdonába ment át, majd a *Péchy-istállóba* került, a tegnapi eladóverseny után pedig gróf *Trautmannsdorf Lajos* fizetett érte 12.300 koronát. — *Barator*, a heleneathali díj egyik jelöltje, tulajdonosa förlötte a nagy kétéves-versenyből. — A kottlingbrunni nagy handicap szép versenynek ígérkezik. A tegnapi bánatjelentések után még 20 ló maradt állva, köztük *Kormos*, *Felemás*, *Bocky*, *Medicus* és *Karmester*.

.. Kottlingbrunni lövészversenyek. A holnapi nap programján nagyobb díjazású futam nincs. A nap főszáma a kottlingbrunni nyári handikap akadályverseny. mellette szép lefolyású lesz az 5000 koronás államdíj. Az akadályversenyben legjobban van képviselve a nagy formában levő Auersperg-istálló mind *Swada* mind *Schneefink* révén; *Pavolin* és *Bohème* indulnak mellettük a legnagyobb győzelmi kilátással. Az államdíjban *Semperidom*, *Miss Duncan*, *Dubarry*, *Kartal* és *Wacpán* indul. *Miss Duncan* és *Semperidom* között dől el a verseny. A napot megnyitó gátversenyben szokatlan nagy mezőny indul. *Mr. John* nagyobb erélyvel indul, mint *Corelli* és *Socius*. Az eladóverseny *Glend'or* nyeri és valószínűleg *Cinquivallo* ellen. A papírforma ugyan inkább a Szemere-ló mellett szól, de a 2000 méter távolság már hosszú lesz neki. A kétévesek handikapjában *Lagzi* biznak, meglepetést a mindig nagyratartott *Fantassin* okozhat. Az eladók handikapja *Artatlan II* győzelmével végződhetik, mellette *Savoyard* érdemel figyelmet. A kétévesek versenyét *Mayor* kanterben nyerheti meg. Helyre *Lodicuor* és *Belvedere* futhat.

Tipjeink a következők:

- I. Mr. John—Corelli II.
- II. Glen d'or—Cinquivallo.
- III. Lagzi—Fantassin.
- IV. Miss Duncan—Semper idem.
- V. Savoyard—Artatlan II.
- VI. Mayor—Lodicuor.
- VII. Auersperg-ist.—Bohème—Pavolin.

.. A kottlingbrunni lövészversenyek eredményét minden más organumot megelőzve a Telefon Hírmondó után tudhatja meg a nagyközönség, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefon jelentései alapján közvetlenül a versenyek lefutása után részletes jelentést olvasat fel. Így a harmadik futamig levő eredményt negyed 6 és az összerendelt 7 óra tájban olvastatja fel. A versenyeredmények olvasására kétéveses riadójelöllel hívja fel előfizetőinek figyelmét a beszélő újság.

Nyilttér.

Dr. Zwilling Hugó

orr, torok és gégeorvos

lakik:

Budapest, Andrássy-út 18. szám I. em.

Grác! Szanatorium Grác! Meerscheinschloss

idegbetegeknek, üdülő-betegeknek és morium-betegeknek. Legújabb gyógyberendezések, kombinált villamos fényfürdők, házias és más individualis tápláló-gyógyimod. Képes prospektusok ingyen.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

== a mohai ==

„ÁGNES“

FORRAS

természetes szénsavdús ásványvíz, mint föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyvíz; dús szén-savtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a beüregesült gyomor, légszűrés és húgyszervi betegségeknek.

== Kedvelt borvíz ==

Főraktár: **ÉDES-KUTY L.** Budapest, cs. és kir. udv. szállító.

Ásványvíz-nagykereskedő. Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Császár-fürdő

nyári és téli gyógyhely

Prospektus ingyen és bérmentve.

Budapesten. Elsőrangú kőes hévíz gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvizűzőkkel, kő- és kádifürdővel, 200 kényelmes lakosztállyal. A legelőkeltebb kezelés.

TROPON

a gyomorhajások legjobb tápláléka.

A gyöngösi érzést, mely a rossz emésztésüknél, a táplálék tökéletes feldolgozása következtében áll elő, a Tropont hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngyösből gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételket megemésztési egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Byrolin és Byrolin-szappan

Kapnát gyógyszerárakban, droguistákban, illatszerekkereskedésekben és direkt Dr. Graf & Comp. Bécs, V. Amerling- a gyárosnál

nélkülözhetetlen mindenkinek, ki a bőrt melegeg, por, izsátság, sörmegegérítettség, kftl meg akarja övni.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ Egy járásbíró sikkasztása. Az erzsébetvárosi királyi törvényszék elnöke tavaly június huszonekettedikén hivatalvizsgálatot tartott a segesvári járásbírósnál. A hivatalvizsgálat során aztán kiderült, hogy Lészay Andor járásbíró, a hivatal vezetője, rutul visszaél a beléje helyezett bizalommal. Bethlen Gábor hagyatéka részére ugyanis a földterhermentesítő alap igazgatósága póttíz-kárpótlás címén 4063 korona 24 fillért, Kerlés és Szász-Enes községek után hasonló címen 2785 korona 34 fillért utalványozott ki. A járásbíró ezt az összeget hivatalos nyugta ellenében fölvetve a segesvári adóhivatalnál, a pénzt azonban a helyett, hogy elnöki letétbe helyezte volna, saját céljaira fordította. A törvényszéki elnök a hiányt nyomban felelősségre vonta Lészayt, akit öredelmesen bevallotta bűnét. Az erzsébetvárosi törvényszék a magáról megelégedezett járásbíró hivatali sikkasztás büntetéséért három év fegyházra s öt évi hivatalvesztésre ítélte, amit a marosvásárhelyi tábla negyedévi fegyházra emelt föl. A kuria szüneti tanácsa dr. Szeghő Ignác bíró előadásában tárgyalta ma a dolgot s elutasította a járásbíró semmisségi panaszát.

§§ A mulatság vége. Kovács József abaujszántói földműves tavaly november harmincadikán együtt pálinkázott a korosmában Noszaj Istvánnal, aki a délig tartott pítázással után meghívta ebédre. Kovács elfogadta a barátságos meghívást s elment a Noszaj lakására, ahol az a kellemetenség érte, hogy az asztalra minden került, csak — bor nem. Meg is kérdezte Noszajt:

- Hát bor nem lesz, koma?
- Az nincs, de lesz.
- No csak ide vele szaporán!
- Majd ebéd után elmegyünk valahová inni.
- Ugy is jó lesz.

Evés után aztán korosmáról-korosmára jártak, már besötétedett s ők még mindig a szomjukat oltották. Noszaj fizetett mindent. Este aztán maga is megszokta s kijelentette kissé elázott társának:

- No, mára elég volt!
- Ha nem fizetsz, szemtelen smucig vagy!
- Hogy mersz ilyet mondani, te piszkos! — kiáltott dühösen Noszaj s az ajtóhoz lökte cimboráját.

A korosmáros erre kiutasította őket a korosmából. Az ajtó előtt aztán egymásnak mentek s dülakodni kezdtek. E közben Noszaj elszakította a Kovács kabátját, mire az dühében kést rántott s agyonszurta társát. A kassai esküdtbírósg halál okozott súlyos tészt sértésért négy év fegyházal sújtotta a vádlottat, kinek semmisségi panaszát ma a legfelső bíróság, Szent-Imrey Jenő bíró előadásában alapján, elutasította.

§§ A pomázi rablógylkosság. Schiessel Antal pomázi vendéglős gyilkosai, Schiessel Antalé, született Stumpf Julia és szeretője, Engler Ignác tegnapielőtt óta a pestvidéki törvényszék lakói. A gyilkosokat még eddig nem hallgatta ki dr. Osváth vizsgálóbíró, mert a szent-andrei járásbírósgtól eddig még nem küldték át a kihallgatásokról felvett jegyzőkönyveket s így az ügyészség a hivatalos iratok betekintése nélkül nem intézkedhetik. Ha ezek a jegyzőkönyvek megérkeznek, nyomban kihallgatják a gyilkosokat, akik közül az asszony dr. Hets Ödön ügyvédet nevezte meg védőjéül, aki holnap délelőtt látogatja meg a fogházban védenéit.

§§ Vallomás a halálos ágyon. Nagy dárídótt csapott e hó 18-án este Répás József erzsébetfalvi legény az ottani Becessali-csárdában. Pamuk Benjamin egyre-másra huzta neki a szebbnél-szebb nőiákat egészen esti 11 óráig. Ekkor letette a hegedűt s odament tányérral a kezében Répásához:

- Na Jóska, jól mulattál, hát fizess is érte.

Répás azonban megkötötte magát:

- Fizesmet két litor bert, elég az a cigánynak!

Szó szót ért. Répás végre is megelégedte a nyelvvelést s rövid uton ki akarta dobni a cigányt az ivóból.

Pamuk Benjamin úgy látszik ismerte az emberét, mert rákiáltott:

- Hozzám ne nyulj, mert lelőlek!

— Gyáva ahhoz egy cigány! szólt vissza Répás s nekirontott, hogy átnyalóbolja. Alighogy elkapta a cigány karját, gyors egymásutánban két revolverlövés dördült el s Répás végigterült az ivó padlóján. Innen szállították be a Szent István-kórházba. Mivel oly súlyos volt a sérülése, hogy életben maradása is kétséges volt, az orvosok ellenzése következtében csak tegnap hallgathatta ki dr. Osváth vizsgálóbíró a javulófélben lévő betegét. Répás egészen kedélyesen mondta el a Becessali-csárda emlékezetes jelenetét. Mikor a kihallgatás véget ért, odaszólt neki a bíró:

— Répás, magát a törvény értelmében meg kell esketnem letett vallomására, amelyet alá is ír. Maradjon csak nyugodtan fekvő s tegye kezét a szívére!

Répás, aki addig hanyatfeküdt, a bíró szavára megjegyezte:

- Jó katolikus vagyok, tekintetes uram, hanyatfekve nem esküszöm. Inkább megfordulok s felülök.

Mielőtt az ápolónők megakadályozhatták volna, felült az ágyában s kezét a szívére emelte. A bíró épp az eskü szövegét akarta előtte mondani, mikor Répás hanyatvágódott az ágyra s egy percig tartó halál-tusa után kiszendvedt a bíró személtárra. A golyó, amely hasába fúródott, a megmozdulás folytán átlukasztotta a beleket s belső elvérzést idézett elő.

Gyilkosát Pamuk Benjamin muzsikos cigányt a csendőrtök még a gyilkosság napján elfogták s bezsájlították a pestvidéki törvényszék loházába. Az ügyészség nem gyilkosság, hanem szándékos emberölés miatt indította meg ellene a vizsgálatot s dr. Osváth vizsgálóbíró már ki is hallgatta Pamukot, aki azzal védekezik, egy önvédelem készítette arra, hogy lelője Répást. Pamuk megnyugodott a vizsgálati fogságot elrendelő végzésben s védőjéül dr. Gál Jenő ügyvédet kérte fel. Büntügyében már október hóban megtartják az esküdtzéki tárgyalást.

§§ Eltét pénztárgyok. A budapesti büntető törvényszék ma mondott ítéletet Wagner Lajos és Moskovitz Mór pénztárgyok bűnpörében. Az idén. április hónapban ravasz módon ráveték özvegy Zemkó Antalnét és leányát, Zemkó Annát, hogy vegyenek föl kölcsönt az ő közvetítésükkel. Wagner váltakozó iratokat alá a két nővel, amelyeket aztán nagyobb összegre töltött ki, mint Zemkóék óhajtottak. A pénzből is, amit a váltó értékesítése után kapott, Wagner nagyon keveset adott át Zemkóknak, de azért teljes összege erejéig betáblázta a kölcsön Zemkóné ingatlanára. A budapesti büntető törvényszék köz- és magánokirathamisítás, család és sikkasztás büntette miatt Wagner Lajost harmadévi fegyházra és negyven korona pénzbüntetésre, Moskovitzot pedig sikkasztás és csalásért egy évi és hat hónapi börtönrre ítélte. A vádlottak büntetéséből a törvényszék két-hét hónapot kiöltöttnek vett. Dr. Polgár ügyész súlyosbításért ötlebeztet. A törvényszék az ügyész indítványára mind a két vádlott vizsgálati fogságát fönntartotta.

TÁVIRATOK.

Brüsszel, július 26. A Le Soir jelenti, hogy az Anglia és Kongó-állam között folytatott tárgyalásokat a Bar el Gahzal terület tárgyában egy megegyezéssel bejezték. Ebben meg van állapítva, hogy a nevezett terület egy része a ladói részt kivéve, a Kongó-államnak adatik át de csak Lipót király élete idejére. Később e területre ismét angol-egyiptomi birtokokk lesznek.

London, július 26. A Lloydhoz Barryból ma érkezett jelentés szerint a Marianne osztrák gőzösön néhány olajos és festékes hordó felrobant, minek következtében a hajó meggyulladt. A tüzeleszkendő működésben van három ember életét veszítette, többen megsebesültek. A kár még ismeretlen.

Franciák és marokkóiak harca.

London, július 26. Cadixből jelenti a Daily Mailnek: Néhány nap előtt Figuiz közelében véres csata volt franciák és mörök között. A franciák előre nyomultak, hogy az Atlasztól délre lakó törzseket meghódítsák. Mind a két csapat nagy veszteséget szenvedett. Végül a franciák győztek.

A szultán az olasz királynak.

Konstantinápoly, július 26. Feriz basa, a szultán sógora ma Nazir basa hadosztálytábornok kíséretében Rómába utazott, hogy Viktor Emánuel királynak átadja a szultán által ajándékká küldött lovakat. Rómából Feriz basa Madridba utazik, hogy a spanyol királynak átadja a szultán által neki adományozott Imthiaz-rendet.

Szerbia és a török posta.

Konstantinápoly, július 26. Gruics szerb követ, aki azt az értesítést kapta, hogy az úszkubi szerb főkonzulátusnak szóló hivatalos szerb postaküldeményeket még most is visszatartják Szibefcsében, jegy-

zékét adott át a portának, amelyben tiltakozik a török vámhatóságoknak a török-szerb konzuli egyezmény rendelkezéseivel ellenkező eljárása ellen és a postaküldemények rögtönös kiszolgáltatását és a bűnösök megbüntetését követeli, mert különben a szerb kormány hasonlóan fog eljárni a török postaküldeményekkel. Tevfik basa külügyminiszter a jegyzék átvételekor azt mondta, hogy a külön futások alkalmazása nem törvényesen biztosított intézmény, hanem csak tírt szokás, amelyet a porta ugyanis eltörölni szándékozik.

Követek levelezése.

London, július 26. A Timesnak jelenti Buenos Ayresből tegnapi kelettel: Argentina chilei követének kormányával való hivatalos levelezése továbbításánál szabálytalanságok fordultak elő, amelyekkel megszegték azt az egyezményt, amely szerint az argentinai és a chilei kormányok és követeik hivatalos levelezése külön elzárt székben, a kormány oltalma alatt továbbítandók. Az argentinai kormány utasította chilei képviselőjét, hogy a bűnösök megbüntetését követelje, mert úgy véli, hogy a szabálytalanságokat Santiago de Chileben követték el.

Bolgár dolgok.

Szófia, július 26. Az Agence Telegraphique Bulgare jelenti, hogy Szárájev belügyminiszter bejezte egy kölesön felvételére vonatkozó tárgyalásait és viszeszter Szófiába, hogy jelentést tegyen a minisztertanácsnak küldetéséről. A miniszter aztán véglegesen fog határozni a kölesön tárgyalásban. Ugyanez az ügy-kölesség koholmányának jelenti ki több külföldi lapnak azt a hírszélését, hogy Ferdinánd fejedelem állítólag Bulgária királyává szándékozik proklamálni magát, valamint azt az állítást, hogy Mihajlovics Sándor nagyherceg várna és burgaszi látogatása ezzel a szándékkal összefüggésben van.

Az örmények érdekében.

Konstantinápoly, július 26. Anglia, Oroszország, Franciaország és Olaszország képviselői felhívták a porta figyelmét arra, hogy Ceitunban a helyi hatóságok olyan adókat szednek be az örményektől, amelyeket annak idején a ceituni zavargások alkalmával elengedtek nekik. Egyuttal figyelmeztették a portát, hogy ez az eljárás ellenkezik az annak idején megállapított renddel.

A kínai bonyodalom.

London, július 26. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: Csang-Csi-Tung alkirály, aki barátja az idegeneknek, nemzetközi bizottság kiküldését javasolja a kínai hitérítők eljárásának megvizsgálására. Csangcsingut azonbanvil javaslatot terjesztett az angol kormány elé, amelyben egész tervet közöl az észak-kínai rablóvilág megfékezésére, mert boxerekből és volt kínai katonákból álló bandák állandó rettegésben tartják azokat a vidékeket.

A pestis.

Konstantinápoly, július 26. Itt újabb pestisesetet állapítottak meg.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, július 26. A stürumi vasipar részvénytársaság az üszig beszüntette működését. A társaság, mely tavaly 15%-os osztalékokat fizetett, az idén a 6%-os osztalékokat sem tudja kifizetni.

Szófia, július 26. Trojalo és Liduica mellett belga tőkével egy új bányamű kezdte meg működését július 22-én. A vállalatba befektetett tőke 2 millió frank.

New York, július 26. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). Július 7.48 (7.05). Októberre 7.29 (7.32). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsir: Western steam 8.90 (9.—). Robe és Brothers 9.05 (9.10). — Tengeri iránzata tartott. — Júliusra — (51.—). Szeptemberre 59 1/2 (59 1/2). — Okt-re 59 1/2 (60 1/2). Baza iránzata gyenge. — Piros ősi helyben 78 1/2 (79.—). Júliusra 77 1/2 (78 1/2). Szeptemberre 76 1/2 (76 1/2). Októberre 76 1/2 (77.—). Dec-re 77 1/2 (78 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Káv: Iair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Július 4.90 (4.75). Októberre 5.— (4.90). — Liszt: Spring Wheat cears 2.75 (2.75). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Ón: 27.87 (27.20). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 26. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Baza iránzata gyenge. Júliusra 69 1/2 (70.—). Szept-re 70 1/2 (71 1/2). Tengeri iránzata tartott. — Júliusra 54 1/2 (55 1/2). — Zsir: Júliusra 8.60 (8.65). — Szeptemberre 8.65 (8.70). — Szalonna short clear 8.35 (8.35). — Sertészs: Júliusra 14.15 (14.30). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A távollévőhöz.

— Lenau. —
I.

Számokra e rózsaszál
Idegenbe tépem;
Hozzad vinni, kedves lány,
Be jól esne nekem.

De míg hozzád érek én
Sok mértföldnyi utra,
Hervadt rég, mert a rózsák
Lisietnek futva.

Ne hagyja a kedves
Kedvesét merészen,
Csak a meddig a rózsá
Nem hervad a kézben;

Vagy a meddig csalogány
Fészkihez tép szálát,
Vagy míg édes dalai
Szél szárnyain szállnak.

II.

Nemcsak tavasz dala fut
És a rózsaszálak,
Hangod s arcod rózsái
Szintén tova szállnak.

Hogy a mennyet elhagytam,
Oh én kába, kába,
Hogy egy pillantásodat
Mulasztám hiába!

Szerre rózsá, csalogány —
És a honvágy éget
Vonhatnák lányka bár
Karjaimba téged!

Feleki Sándor.

A méhek élete.

Budapest, július 26.

A méhészek mind rajongók. Az a meglehetősen jelentékeny haszon, amelylyel a méhek tenyésztése jár, elenyészően csekély a mellett az óriási szeretet mellett, amelylyel minden méhés az állatjait gondozza. Ez a rajongás azonban érthető. A méh testének csodálatos szervezete, a táplálkozása, fajfenntartó ösztöne, családi élete, a munkamegosztás bűvészetének tökéletessége, szorgalma, a művészi érzék, amelylyel épít: ezek a tulajdonságok annyi változatosságot, érdekességet nyújtanak a tenyésztőknek, hogy rajongóvá válik.

Maurice Maeterlinck, a kiváló író, aki husz éve tenyészt már szenvedélyvel méheket, érdekes könyvet írt mostanában. A címe *La vie des abeilles*: a méhek

élete. Ez a könyv egy rajongó könyve, aki valóságos lelkesedéssel beszél kicsiny, szorgalmas méheiről és a megfigyelései elárulják a méhek iránt való nagy szeretetét. Párisi írószobájában is tart modern — üveggel fűdött — méhkasokat. Most egy nagy szakmunka megírására is készül. Mert Maeterlinck a méhtenyésztés terén sokat kutatott és kísérletezett. Elismert szakember e téren.

A méhkasot egy dómhoz hasonlítja, amely hatalmasabb, mint a római Szent-Péter-templom. Tele van geometriai konstrukciókkal, amelyeknek pontossága, merészsége, nagyszerűsége minden emberi építkezést meghalad. Ez a 120.000 sejtrel bíró hatalmas viaszpalota olyan, mint egy viaszból való királyság. A legtekélyesebb falanszter, telve a legkülönösebb technikai, politikai, erkölcsi titokzatosságokkal. Hatszögű sejtjük az abszolút tökéletesség, amelyen semki sem találhat korrigálni valót. A költő a méhek épületét a mesebeli kastélyhoz hasonlítja, amelynek falai ezernyi fiolákban az alvó emberek lelkét őrzik. Ez az élet megkezdése előtt való élet. Hatszögű bűvészetben a nimfák miriádjai fehéren, karjaikat egymásba fektetve, mellükre hanyatlott fejfel szenderegnek és várják a felébredést. Azután leírja ezt a logikus várost, amelyben az individuum feladja magát a közért, ahol a lakosoknak két gyomruk van: egy a saját személyükre való és a másik, amely a városnak, az egész királyság javának él, működik, termel. Ez Perikles jut eszébe: hogy az egyének — még ha szenvednek is — boldogabbak, ha az egész város boldogul, mintha az egyén boldogulna és a város elpusztul. Az Iliászra gondol, amikor a két királynő harcot nézi, amint főikkel egymásra rohannak és hirtelen leboosájtják fegyverüket, ha látják, hogy a páros viaskodásban mind a ketten elvesznének. Az állam fennmaradása megköveteli, hogy csak az egyik pusztuljon el. Nagy hatással rajzolja meg a méhkas legretentőbb óráját, a rajzás idejét. Az új királynő végigjárja viaszkirályságát és a bölcsek fedelét felszaggatja, hogy megölje a hercegnőket, és ő leendő vetélytársnőit. És a legbrilliansabb színekkel festi a királynő szerelmét. A legszebb reggelt választja ki szerelme hajnalának. Felrepül az ég felé, oly magasan, ahol madár se száll. Tízezer férfi röpül utána. A lempompásabb kosztümök váltakoznak közöttük. Melyik lesz a boldog? A legerősebb, az egyetlen, aki szárnyai olyan magasra tudnak vinni, mint őt, aki szerelme díját ennek az egynek adja. Csak egynek, aki életével fizeti meg a hatalmas, nagy szerelmet...

A méhkasok politikai szelleme, a méhek erkölcsi nézetei, intelligenciája a fejlődés haladása: mindez szintén rendkívül érdekes nekünk, embereknek. Maeterlinck azt mondja, hogy mindegyik méhkasnak más a morálja és vannak demoralizált kasok is. Szerinte a méhek meghaladták az emberiséget. Ki tudja, hány ezer év múlva fejlődünk mi a rajzásig? Mikor áldozuk

fel magunkat a fajért, a jövőért? A méhek az életet nem többé-kevésbé kellemes óráknak, hanem a jövő iránt való nagy és szigorúan beosztott kötelességnek tekintik. A jövő a méhek istene. Az egyetlen isten, amelyet az emberek még nem tiszteltek. A méhek előre szeretnek, a mi szeretetünk a jelené. Ötvenezer hajdon kivándorol, ott hagyja egész vagyonát, amely tizenkétszer annyit nyom, mint az egész nép együttevő (ha emberek volnának, ez 42.000 tonnát tenné) és az idegenben előlrol kezdik a munkát.

Maeterlinck szeretettel, ragyogó színekkel, rajongással írja le a méhek egy esztendejét. Könyve érdekes, értékes és gyönyörűsége olvasmány. Munkája végén a francia méhtenyésztésről szól és itt akaratalanul is a magyar méhtenyésztés jut eszünkbe.

Magyarország méhésztársaságai. — Komárom-megye gazdasági egyesületeinek méhésztársaságai most jubilálja tíz éves fennállását. Ebből az alkalomból érdekes adatokat közöl a magyar méhtenyésztésről, amelyet hazánkban a délmagyarországi méhészegylet alapított meg. 1877 év őszén 6551 község adatai szerint 355559 méhcsalád volt; 1898 őszén pedig 654.557 méhcsalád. A gyarapodás tehát 298.999 méhcsalád. Ezek a számok mutatják a méhtenyésztés hatalmas fejlődését, ami a haszon nagy megnövekedését is jelenti. A szakosztály beszámolója tele van a statisztikai adatokon kívül érdekes olvasmányokkal is. Kovács Antal a méhtenyésztés fejlődéséről ír, Lakatos Károly az okserző méhtenyésztéséről, Pohánka Ödön a méhek anyatlanságáról, Szendrey Imre egy magyar specialitásról: a kunsági parasztmézeskalocsról, Válló János a mézelő virágokról, Csere Lajos a méztermelés fokozásáról. Mindezek a dolgok apró színes mozaikok, amelyeknek a csillogása élénk képet ad a méhek színes életéről. Felkeltik azoknak a szeretetét is, akik a méhtenyésztők rajongását eddig nem értették meg.

+ Nagyhercegnő, mint tüzoltó-főparancsnok.

Oroszországban rettenetesen gyarol a tüzendészet, kivált az északi vidéken. Tíz-husz helységből ha egyben találhat valami ócska, rozoga fecskendő. Most alakult meg Mária Pavlovna nagyhercegnő főparancsnoksága és védnöksége alatt egy önkéntes tüzoltótestület, amely azt tüzte ki céljával, hogy vándortüzoltó tanfolyamokat rendez. Két-három csapatban, fecskendőstől, fűszereléssel, nekiindulnak az országnak, sorra járják a falukat, szerveznek mindenütt valami kis tüzoltótestületet és nyomban ki is oktatják a szükséges tudnivalókra a lakosság közül azokat, akik hajlandók tüzoltóknak beállni. Az egyik csapat élére maga Mária nagyhercegnő állott, s az ő példáját követve egy faluban, ahol a férfiak lusták voltak tüzoltóknak állani, az asszonyok csinálták meg az első önkéntes tüzoltócsapatot.

REGÉNY. EGY LEÁNY.

Írta: MAXIM GORKIJ.

— Természetes! Hogy is lehetne másképpen, mikor olyan sokan vannak...

— Igen, sokan vannak... De vannak emberek, akiknek tízezer s még több hold földjük is van. Mennyi van például magunknak?

— Ötszázhetvenhárom... Nos, és...? Vagy, — mondja csak —, hát tényleg oda kellene ezt adni a parasztoknak?

Varenka ugy nézett most Szergejevics Hippolitra, mint a felnőttek a gyermekeket szokták nézni és halkán nevetett. Szergejevics Hippolitot zavarba hozta és bosszantotta ez a nevetés. Nagyon szeretne volna Varenkát tévedéseiről felvilágosítani.

Es erős hangsúlyozással, csaknem éles hangon beszélt a gazdagság igazságtalan megosztásáról, az emberek nagy többségének jogfosztottságáról, a kenyérért és a munkáért vívott küzdelmes harcról, a gazdagok hatalmáról és a szegények tehetetlenségéről és az öntudatról, az élet legfőbb javáról, amelyet évszázados hazugságok, a sötétség és az előítélet elnyomtak, mert az erős kisebbségre nézve ez hasznos.

Varenka hallgatagon ment Szergejevics Hippolit mellett és kíváncsian, csodálkozással nézett rá, miközben beszélt.

Ünnepi esőndesség uralkodott körülöttük, az erdőnek az a esőndessége, amelyet nem zavar meg egy-egy szó. A falevelek szinte idegesen suhogtak, mintha valamelyes szenvedélyes kívánságuk kielégítését várnák.

— Minden becsület ember kötelessége — szölt a meggyőződés hangján Szergejevics Hippolit — hogy egész értelmével, egész szívvel

harcoljon a leigázottak érdekében, hogy a nyomoruságukat kisebbítse vagy megszüntesse. Itt van szükség hős batorságra és ebben a harcban keresse a hőseket. Csak ezek a hősök méltók a csodálkozásra, az ő példájuk méltó a követésre... Magának pedig különösen erre kellene figyelnie, itt kellene a hőseit keresnie, itt kellene közreműködnie... Maga, ugy látszik, erős védelmezőjévé válhatnók az igazságnak! Mindenekelőtt azonban sokat kellene olvasnia, tanulnia, hogy az életet a képzeldős tobzódó színezése nélkül megértse... Es ezeket a buta regényeket, valamennyit, a tűzbe kell dobni... Szergejevics Hippolit elhallgatott, a beszélgetés kifárasztotta. Letörtle az izzadságot a homlokáról, miközben a leány feleletét várta.

Varenka belebámolt a messzebe és egy perenyi hallgatás után halkán susogta:

— Milyen szépen beszél magál... Az egyetlen mindenki ilyen szépen beszél?

A fiatal tudós folsóhajtott. A válasza indulatossá tette. Miért nem látta be azt, ami minden kissé gondolkodó ember előtt olyan logikus s tiszta? Es miért nem volt hatása a beszédének, miért nem hatott a leány érzelmeire?

— Olyan szépen beszél magál... — susogta, a nélkül, hogy a választát bevárta volna.

— De igazat mondok-e?

— Nem! — felelte a leány minden különösebb meggondolás nélkül. — Ha maga tudós is, mégis elmentmondok. Valamit csak én is értek a dologhoz! Ugy beszél maga, hogy szinte azt hihetné az ember, hogy az emberek valamennyien együtt egy házat építettek és ebben a munkában valamennyien egyenlők, nemcsak az emberek, de minden: a fglák, az ácsok, a gerendák és a háztulajdonos, ezeket maga mind egyenlőknek tekintli. Hát lehetséges ez? A parasztnak dolgoznia kell... Magának tanítania kell, az őrnek őrt állnia, mindenki azt teszi, ami a hivatása, ami a kötelessége. Es azt is mondta, hogy az élet háborúság... Hol látható ez? Ellenkezőleg, az emberek roppant békességben él-

nek. Es ha van egyszer harc, — hát legyőzöttéknek okvetlenül kell lenniök. Ami pedig az egyetemes hasznót illeti, ... ezt nem értem. Azt mondja, hogy az egyetemes hasznót az emberek egyenlősége rejti magában. De hiszen ez nem igaz! Az én apám ezredes... hogyan legyen már most egyenlő Nikonnal vagy egy paraszttal? Es maga tudós, de ezért ugy-e, nem egyenlő a mi orosz tanítónkkal, ezzel a vörös, buta emberrel, aki pálinkát ivott és ugy hortyogott, mint egy dudu?

Tombolt örömben, hogy ilyen furcsa ellenvetéseket tett. Szergejevics Hippolit szintén örült, hogy örömet szerezhetett Varenkának.

— Maga tetszik nekem, de más valaki meg nem tetszik... hol itt az egyenlőség?

— Tetszem magának? — kérdezte hirtelen Szergejevics Hippolit.

— Igen... Nagyon! — mondta bólintva Varenka és mindjárt hozzátette: — Es aztán?...

A naivság, amelylyel reá tekintett, megijesztette Szergejevics Hippolitot.

... Talán mégis tetszelgés ez? — gondolta a fiatal tudós. Hiszen elég regényt olvasott s tudja, hogy n...

— Miért kérdezi? — faggatta Varenka és kíváncsi pillantással nézett rá.

Ez a tekintet megzavarta.

— Miért? — kérdezte a vállát vonogatva Szergejevics Hippolit. — Azt hiszem, ez természetes dolog. Maga leány... s én férfi vagyok, — szölt azzal a nyugalommal, amit magára tudott erőltetni.

— Es aztán? Kérdeznie még se kell. Hiszen nem szándékszik engem feleségül venni.

Olyan egyszerűen mondta ezt, hogy Szergejevics Hippolit még csak zavarba se jött. Tréfás hangon válaszolt:

— Ki tudja?... Különben a tetszés vágya és a megházasodás vágya nem ugyanaz, ... amint ezt már tudni fogja...

(Folytatása következik.)

+ **Gonzagai Szent Alajos és II. Vilmos.** Ez a két név úgy került itt egymás mellé, hogy *gonzagai Szent Alajos*ról kiáltotta egy busgó történetbuvár, hogy *II. Vilmosnak* a rokona. Hohenzollern *Barbara* személyében találkozik ez az atyafiság, aki Hohenzollern *Jánosnak* volt a leánya, *VI. Frigyes* nürnbergi örgróf neokája, s később — 1483-ban — *Gion Francesco* mantuai örgróf fiának, *Lajosnak* a neje.

A németek urának ugyanokas nevezetes unokatestvére van, azazhogy volt.

+ **Orvosok keresztetnek.** Mikor ős felé megindulnak *Mecsóba* a zárandokok esrei, olyantájban orvosokat keres a fényes porta. A sokfelől összesereglett beteg, nyomorék emberek között nem egyszer pusztított már ragály s ez indította a nemzetközi egészségügyi szolgálat vezetőit arra, hogy a törökökkel négy-öt orvost fogadtassanak föl, akik aztán végigkísérik utjokan a zárandokokat. Szép fizetések van ezért, havonként 3000 piaster, amit a török államkincstár folyósít a számukra, azonfelül utiköltséget is kapnak. A zárandoklat befejeztével, ami körülbelül hat hónapi időt jelent, joguk van államszolgálatba lépni. Jobbára a tengerpartú városokba helyezik el ezeket az orvosokat, 1700—3500 piaster (400—850 korona) havi fizetést, amelyet szintén a török államkincstár folyósít. Azonfelül magánpraxist is szabad folytatniok. Az orvosokat a török, s illetőleg a nemzetközi egészségügyi hatóságok tejei választják a jelenlétezők sorából. Ez évben szeptember hó 9-én jár le a pályázat, amelynek bizonyára kecségtetők a főltételei. Csak egy hibája is ne volna.

Tudniillik az, hogy az orvosok fizetését a pontosságáról nem épen előnyösen ismert török államkincstár folyósítja . . .

+ **A szabó diádala.** Sajátságos fogadás jutott dülőre a mult héten két troppani polgár, egy fiakkor és egy szabó között. Abban fogadtak ugyanis, hogy a Troppantól Ratiborig terjedő utat melyikük teszi meg hamarabb: a fiakeros-e, könnyű kocsiha fogott lovaival, vagy pedig a szabó, az ő cingár lábával? A szabó 11 kilométernyit előnyt kapott s két biciklista ellenőrzése mellett kellett az utat megtennie. Szintügy a bérkocsist is kerékpárosok kísérték útjában. A versenytávolság végpontja egy ratibori vendéglő volt. Reggel 7 órakor indultak el s a gyalogos szabó már 8 óra 18 perckor a célhoz érkezett, míg a bérkocsis csak 12 perccel később vágatott a vendéglő udvarára. Az ut körülbelül 25 kilométer volt.

+ **Az Atlanti tengeren keresztül: egy bárkán.** Blackburn kapitány kis bárkáját, „A nagy köztársaság”-nak nevezte el és ezen az apró alkotmányon a Nagy Óceán szelte keresztül. Elindult Gloucesterből egyesegyedül és 39 napi tengeri utazás után minden baj nélkül megérkezett Lissabonban. A bátor hajóst utazása közben egyezben 42 órán át majdnem szakadatlanul ringatták a haragos hullámok. A portugál partok körül másodszer számolt le vele a vihar; rövidebb ideig ugyan, de még dühösebben. De ez a második leszámolás is úgy végződött, hogy a remekül megkonstruált kis jármű győzött a tenger haragján. A bárka 1600 dollárjába került a kapitánynak, 25 láb hosszú, 7 láb széles és 4 lábnyira mélyed bele a vízbe. Van benne egy rendkívül kicsiny kabin, amelyben egyenesen állva nem fér el a bárka gazdája, és volt a tenger magános utasának hálófülkéje. Volt továbbá viztartója, éléskamrája és néhány távosóve, iránytűje, fegyvere. Lefekvés előtt mindig úgy szilárdította meg a kormányzó rudat, hogy a továbbhaladás irányja változatosan maradt. Blackburn kapitány rendszeres délutáni 6 órától másnap délig vitorlázott, déltől ötig megérdemelt nyugalomra hajtotta a fejét, egy óra alatt megfőzte huszonnégy óra a reggeli, ebédet és vacsorát, rendbehozta a konyhaeszközöket, egy szóval: kiszolgáltta magát. A program természetesen csak akkor folyt le ilyen simán, mikor a tenger is sima volt. Utközben több angol gőzzel találkozott a kapitány s az egyik, mely éppen viharos időben jött szembe a kis bárkával, éles fűtőökkel vetette föl a kérdést, hogy kell-e segély? — Blackburn nemmel válaszolt és a szokásos „All right”-tel jelezte, hogy minden rendben van.

+ **A megszólt tigris.** Sanghai városának nagy vonzóereje, amelyet a minden rendű és rangú kínaiakra gyakorol, nagyrészt a teaházaknak tulajdonítható, amelyek ugyancsak nagy számmal vannak. Egyik-másik olyan pazar fényvel van berendezve, hogy legfőkébb csak a birodalom közepén találni hasonlót. Nagyban emeli a pompát este a fényes villamos világítás, amely nappali világosságot áraszt széjjel. Am a fény mögött ott ólálkodik az árnyék. A szegény hárfás lányokat, akik ezekben a fényes teaházakban szokták a közönséget gyönyörködtetni, legtöbbször még kislánykorukban úgy rabolják el szüleiktől és

Sanghaiba viszik, ahol nagy keresletnek örvendenek. Ezek a kínai gyermekrablók gyafurát furlanggal járnak el kirándulásaikon. Így jutott eszébe egy ilyen rablónak az, hogy tigrisbőrt öltve magára, bebarangolja a Jang-ze-kiang alsó folyása mellett fekvő környéket. Persze, a jámbor kínaiak gyámoltalanul nézték, mint hurolja magával a rettenetes állat kislánykáikat a közeli erdőbe. Eleinte csak éjjel járt be a faluba, de csakhamar annyira nekibátorodott, hogy fényes nappal rabolta el áldozatait. Egyszer aztán a környék három legbátrabb embere fölkereskedett és követte a tigris. Csakhamar utóérték s bekerítették. Már ráfogták puskájukat, mikor a tigris egyszerre két lábra állt és jajgatva kiáltott a meghökentet vadászoknak:

— Jaj! Meg ne löjjetek!
Egy teaház megbizottja volt.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1901. évi július 23-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 1,341,971,000 korona. (— 23,050,000 K.) — Érekléslet: 1,265,232,000 korona (— 567,000 kor.) — Váltótárca 288,941,000 korona (— 16,656,000 korona). — Lombard-tízlet: 54,514,000 korona (— 930,000 kor.) — Adómentes bankjegytartalék: *254,624,000 kor. (+ 2,459,000 korona.)

A kereskedelmi miniszternél. A magyar szármagyarak küldöttsége tisztelgett ma *Förster* Nándor miniszteri tanácsos vezetésével mellett *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszternél. A küldöttség előadta, hogy az általános üzletpangás és megrendelés teljes hiánya miatt a gyárak oly válságba jutottak, a melyben fennállásuk óta még nem voltak. Minthogy ily körülmények között az üzemek teljes beszüntetését és munkásoknak újabb elbocsátását csak rendkívüli eszközökkel lehet megakadályozni: azt a kérését terjesztette a küldöttség elő, hogy a miniszter engedélyt adjon arra, miszerint az államvasutak által a közel jövőben szükséglettel szerszámgépekre a megrendelések már most adassanak ki a gyáraknak. A miniszter, valamint *Nagy Ferenc* államtitkár, kinél a küldöttség szintén tisztelgett, igen szívesen fogadták a gyárak küldöttségét s kiáltásba helyezték, hogy a gyárak sanyaru helyzetén a lehetőség szerint segíteni fognak.

Olcsóbb vasuti menetjegyek Szent Istvánnapra. A m. kir. államvasutak igazgatósága arról értesít bennünket, hogy a Szent István-ünnepnap alkalmából a m. kir. államvasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló összes helyiérdekű vasutak állomásainak, valamint a szomszédos forgalomnak kizárásával — *Budapestre mérsékelt áru menetérti jegyek* adatkak ki olyképp, hogy az utasok az I. kocsiosztályban két II. osztály, a II. kocsiosztályban két III. osztály egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályi rendes menetjeggyel Budapestre és vissza utazhatnak. Gyorsvonaton megfelelő gyorsvonatu jegyek váltandók. Ezek a jegyek folyó évi augusztus hó 15—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — Budapestre közlekedő valamennyi személyszállító vonathoz (az express vonalak kivételével) kiadatkak; a visszautazásnak pedig augusztus hó 20. és 21. napjain, legkésőbb azonban az augusztus hó 21-ikén este induló utolsó vonattal meg kell történnie. Ezekkel a jegyekkel augusztus 20-ika előtt visszatérni nem lehet; azokkal utemegszakításnak sem menet, sem jövet helye nincs. Az I. és II. kocsiosztályban utazók a visszatérés alkalmával is mindkét menetjegyet felmutatni tartoznak, miért is Budapestre érkezve, ezeket a jegyeket csak elő kell mutatni és a visszautazásig megőrizni.

A Magyar Iparpártoló Szövetség szervezői a nyarat arra használják fel, hogy érintkezésbe lépnek a nagyobb ipari és kereskedelmi testületekkel, hogy azok támogatását és aktív közreműködését kikérjék. A munkából *Vörös László* országgyűlési képviselő veszi ki a legnagyobb részt, aki *Sugár Ottó* társaságában személyesen eljár a rokonszülöttek vezetőségénél. A Magyar Iparpártoló Szövetség alapításának eszméje az ipar- és kereskedelmi testületek részéről természetesen a legkedvezőbb fogadtatásra talál és a testületek örömmel fogadják a szövetség vezetőségében nekik felajánlott helyet. Így a többi között az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága multkori ülésén kimondotta, hogy az iparpártolási akció előmozdítására alakult szövetség működését, mint azt előbb is kijelentette, szívesen részesíti támogatásában és a részletekre nézve konkrét éterjesztést kért. Épp oly szimpatikus fogadtatásra talál az eszme a két kereskedelmi csarnoknál, az utazók egyesületénél és a többi eddig megkeresett testületnél. Ami a szervezés programját illeti, a nyár folyamán már csak egy

előkészítő-bizottsági ülés lesz, amelyen *Vörös László* a kereskedelmi és ipartestületeknél való intervenciójának eredményéről fog beszámolni. A közgyűlést ősz elején tartják meg.

A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete a budapesti kereskedelmi- és iparkamara után értesült, hogy a kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a cégek tartoznak ügyelni a kereskedelmi utazók mintaböröndjeire engedélyezett díjmérséklet ügyében kiadott határozmányok betartására. A rendelet értelmében a kereskedők tartoznak azokat az igazolványokat, melyeknek érvényessége lejárt, vagy melyek a tulajdonos személyében beállott változás következtében, vagy más okból érvénytelenekké váltak, az illető utazóktól azonnal bevonnai, mert ellenkező esetben a be nem vont igazolvánnyal esetleg elkövetett visszaélést az illető céget is felelőssé teszik, illetve a kedvezményekből kizárják. A Kereskedelmi Utazók Egyesülete a miniszteri rendeletet tagjainak már tudomására hozta.

Országos ölpész-gyűlés. A magyarországi cipésziparosok országos gyűlése Szegeden, augusztus 19. és 20. napjain lesz. *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter a kongresszus tagjainak kedvezményes, tőláru vasuti jegyet engedélyezett. A ölpész-kongresszus tagjai meglátogatják a makói iparkiallást is.

Kiállítás Máramaros-Szigeten. Máramarosvármegye Ugoosavármegye közönségével szövetkezve gazdasági és házi-ipari kiállítást rendez augusztus 25-ikétől szeptember 1-ig. A kiállítás főcsoportjaiban a házi-ipar, kézmű- és gyárpar, gazdaság, erdőszet és vadászat, bányászat, ürdőügy és néprajz szerepelnek. A kiállítást *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter fogja megnyitni.

A budapesti kertlelti betegsegelyző pénztár augusztus hó elsején saját házába (*Damjanich-utca* 26.) költözik át. E naptól kezdve tehát ott lesz a hivatal és a rendelő-intézet is. Az új hivatalos helyiséghez a *Damjanich-utcai* főbejárón kívül még a *Városligeti-fasor* 23. sz. oldalára nyíló külön kapun át is lehet jutni. Mindkét bejáró előtt villamos vasuti megállóhely van. Hivatalos órák: délelőtt 8 órától délután 2½ óráig tartanak. A pénztár főorvosával, *dr. Friedrich* Vilmos egyetemi magántanárral értekezhetni pénztári ügyekben naponta déli 12 órakor, ünnep- és vasárnapokon délelőtt 10 órakor.

Pápa város telefonja. A kereskedelmiügyi miniszter a pápai telefonhálózatot, annak előfizetőit és nyilvános állomásait július 15-én a belvárosi helyközi távbeszélő forgalomba bevonatta.

Szervezkedő kisiparosok. A kisiparosok országos szövetségének szervező bizottsága ma délelőtt tartott ülésén elhatározta, hogy az alakuló közgyűlést augusztus 11-ikén tartja. Az ülésből megbizták *Gerő* Ernő ügyvezetőt, hogy a makói kiállításon tanulmányokat tegyen, mily arányban vettek ott részt a kisiparosok és milyen anyagi és erkölcsi eredménnyel.

Gazdasági kiállítás Hajdu-Szoboszlón. A hajdu-megyei Gazdasági Egyesület 1902. év őszén vásárral egybekötött mezei-, kerti- és pince-gazdasági kiállítást rendez Hajdu-Szoboszlón. A kiállításon gyümölcsöket és termésben levő szőlőtöskéket is ki fognak állítani.

Árverés a zálogházban. A budapesti kir. zálogházak igazgatósága körtudomásra hozza, hogy terézvárosi intézetében mindazokat a tárgyakat, melyek 1900. július hóban 12 hónapra és 1901. január hóban 6 hónapra vétettek fel, s ez ideig nem rendezték el fogja árvereztetni és pedig a 6 hónapra felvett szöveteműket augusztus 8-án, a 12 hónapra felvett ékszerket augusztus 16-án, a 12 hónapra felvett ingó-neműket augusztus 24-én és a következő napokon, mindenkor d. e. 8—1 óráig. Az árverés a terézvárosi zálogház épületében lesz.

Fizetésektelelenség. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésektelelenségeket jelenti: *Glauber* H. Izrael kereskedő *Kalusz*, *Holzmann* Károly bórkereskedő *Polna*, *Krausz* József szabó *Budapest* (Museum-körút 25.) *Karácsonyi* A. és *Társ*a szabó *Budapest* (Museum-körút 39.)

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. *Bécs*ben 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi július hó 26-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás: *Belföldi* élő borju 792 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. *Árjegyzések.* — *Belföldi* élő borju I. rendű 70—78 l.-ig, kivétel 82 l., II. rendű 54—68 l.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-ig, kivét. — l. kilónként leonás nélkül. *Bécsi* leölt borju — l.-ig. *Növendék* márho — l.-tól — l.-ig, l. r. 60—56 l.-ig, középminőségű 45—48 l.-ig, alárendelt 40—44 l.-ig, 1 kilónként. *Bárány* élő — k., leölt bárány — — — — — k. kivétel 40 — k.-ig páronként. — Az árnyzat élénkebb, az árnaknál 2—4 fillér emelkedés mutatkozik.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-íróvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi július 26. Készlet 614 darab, Erkezett 874 darab, Összesen 1488 darab,

Eladatott 993 darab. Maradt 495 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 86-88 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 84-88 koronáig, 320-380 kgr. sulyban 84-88 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 76-84 koronáig. Malac --- korona. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, július 26. A buzaüzlet ma nyugodt irányzattal nyílt meg. Később a hangulat kedvezőbbre vált és élénk forgalom mellett 49.000 métermázsra került eladásra tegnapi áron.

Rozs nyugodt. Egyéb gabbaneműekben nem történt változás. Eladatott: Buza (6). Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 8 K. 25 f. Makói: 1500 mm. 77-8 k. 8 K. 10 f. Szarvasi: 2450 mm. 76 k. 6 K. 95 f. Mezőhegyesi: 5000 mm. 78 k. 8 K. 27 1/2 f. Tisza-Földvári: 2530 mm. 74-5 k. 7 K. 85 f. Tiszavidéki Ecségi: 1000 mm. 80 k. 8 K. 32 1/2 f. Marosi: 4000 mm. 75-7 k. 7 K. 85 f. Bácskai: 1000 mm. 78-4 k. 7 K. 56 1/2 f., 620 mm. 75-5 k. 7 K. 95 f. Bács-Almási: 1650 mm. 74-5 k. 7 K. 80 f. Verbászi: 3550 mm. 76 k. 8 K. 05 f. Pestvidéki: 870 mm. 76 k. 8 K. 06 f., 1100 mm. 74-7 k. 7 K. 85 f. Raktárúru: 2000 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 1800 mm. 76-5 k. 7 K. 80 f., 1800 mm. 76-2 k. 7 K. 77 1/2 f., 2850 mm. 74-2 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 75 k. 7 K. 85 fillér.

Új buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80-5 k. 8 K. 20 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 1 f., búkköny, 100 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 100 mm. 77-8 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 250 mm. 79 k. 8 K. 17 1/2 f., 50 mm. 81 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 1 f., 300 mm. 78-5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78-4 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 1 f., 100 mm. 70 k. 8 K. 1 f., 100 mm. 77-3 k. 7 K. 92 1/2 f., 150 mm. 77-5 k. 8 K. 05 f. Kabai: 1000 mm. 80 k. 8 K. 25 f. Gyomai: 300 mm. 78 k. 8 K. 15 f. Pestvidéki: 500 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 450 mm. 80 k. 8 K. 2 1/2 f., 300 mm. 79-6 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 77-5 k. 8 K. 05 f., 1500 mm. 77 k. 8 K. 1 f. Bácskai: 500 mm. 77-5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 77-5 k. 8 K. 10 f.

Mind három hónapra. Rozs (uj): 100 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 75 f., 200 mm. 6 K. 75 f. Zab (uj): 100 mm. 6 K. 65 f. Arpa (uj): 400 mm. 6 K. 35 f. Kézpénzvetés mellett. A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde szokásai szerint kézpénzben 50 kilogrammonkint. A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza, Tiszavidéki, Felsőhegyesi, Pestvidéki, Bácskai, Bácsalmási, Egyéb gabonaművek, Buza, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles. It lists various types of grain and their prices in different units.

Table with columns for Buza, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles. It lists prices for different types of grain.

A határüzlet folyamán a következő költségek történtek: Buza októberre . . . 8.12-8.13-8.15-8.16 Aprilisi buza 1902. . . 8.47-8.48-8.49-8.50 Rozs októberre . . . 6.78-6.79-6.80-6.81 Zab októberre . . . 6.33-6.34 Tengeri augusztusra . . . 5.32-5.33-5.34 Májusi tengeri 1902. . . 5.12-5.13-5.14-5.15 Augusztusi repce . . . 13.20-13.30

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza októberre . . . 8.15 " 8.16 " Aprilisi buza 1902. . . 8.48 " 8.49 " Rozs októberre . . . 6.79 " 6.80 " Zab októberre . . . 6.31 " 6.32 " Tengeri augusztusra . . . 5.31 " 5.32 " Májusi tengeri 1902. . . 5.14 " 5.15 " Repce augusztusra . . . 13.20 " 13.30 "

Délután fél 5 órakor zárul: Buza áprilisi . . . 0.- 0.- Buza 1901. októberre . . . 8.13-8.14 Rozs októberre . . . 6.77-6.78 Zab októberre . . . 6.80-6.81 Tengeri július 1902. . . 5.29-5.30 Májusi tengeri 1902. . . 5.13-5.14 Repce augusztusra . . . 13.20-13.30

A budapesti értéktörzsde.

A mai értéktörzsde fedezések és visszavásárlások alapján, melyek főleg magyar hiteltekben eszközöltettek, szilárdabb irányzatot tárt elénk. A zárát kedvező volt.

A helyi piac el volt hanyagolva. A déli tőzsde bécsi vételek és helybeli további fedezések következtében javultabb képet tárt elénk, a nemzetközi értékekben élénk üzlet volt, tartott árak mellett. A zárát emelkedett volt. A valuták és érváltók változatlanok. Az előtörzsde kedvező. Kötötték: Magyar hitelrészvény 642.50-643.-. Osztrák hitelrészvény 632.50-635.50. Államvasutak 635.50-637.50. Jézalógó hitelbank 446.50. Rimamurányi vasmű 434.-436.- korona.

A déli tőzsde tartott. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 643.10. Osztrák hitelrészvény 634.50-635.25. Államvasutak 635.25. Jézalógóbank részvény 446.-446.50 korona. Forgalmoba került tovább: Koronajáradék 93.-. Salgótarjáni részvény 566.-568.-. Magyar villamosági 232.-234.- korona. Utótörzsde. A 4 órai záratiorkor maradt: Osztrák hitelrészvény 633.-. Magyar hitelrészvény 642.-. Leszámlító bank 430.-. Rimamurányi vasmű részvény 436.50. Osztrák-Magyar államvasut 635.50. Közúti vasut 573.-. Villamos vasut részvény 230.- korona.

A budapesti terménytorzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árnyalásokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar . . . korona, vörös aprószemű . . . korona, vörös erdélyi . . . korona, vörös bánási . . . korona, középszemű . . . korona, nagyszemű . . . korona. Disznózsír: budapesti: 49-49.50 korona, vidéki . . . korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki . . . korona, városi 4 darabos 40.-40.50, korona, 3 darabos 42.-42.50 korona. Iüstölt . . . korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.-12.25 korona 120 darabos . . . korona, 100 darabos 13.25-13.75 korona, 85 darabos 15.-15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50-11.- korona, 100 darabos 11.75-12.25 korona, 85 darabos 13.25-13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25-20.- korona, szerbiai 17.75-18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, július 26. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A gyenge new-yorki jegyzések lelohasztották a vételkedvet az üzlet csak kevés kötésre szorított változatlan árnyalok mellett. Kötetett: Repce augusztus-szeptemberre 13.90-14.10, buza őszre 8.32-8.33, rozs őszre 7.15, zab őszre 6.64-6.62, tengeri július-augusztusra 5.61-5.62, tengeri május-júniusra 5.41 korona.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtörzsde barátságosan indult. Ultimo prolongáció változatlan tételek mellett folyt. Déli tőzsdén tartottak az árnyalok. Zárát nyugodt, csendes.

Bécs, július 26. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 118.25. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 139.75. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.15. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.50. Magyar leszámlító-és pénzváltóbank 425.-. Rimamurányi vasműrészvény 434.-. Magyar koronajáradék 92.90. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 92.35. Magyar hitelbank részvény 638.-. Magyar nyeregeményi kölcsön sorsjegye 173.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény . . . Magyar kereskedelmi bank . . . Magyar cukoripar . . .

Bécs, július 26. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2%-os papírjáradék 99.10. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.35. 1890-os sorsjegye 139.75. Osztrák hitelrészvény 389.-. Angol-osztrák bank 274.-. Bécsi bankjegyesület 441.50. Osztrák-magyar bank 1616.-. Déli vasut 91.50. Dunagőzhajózási részvény 790.-. Dohányrészvény 281.-. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.47. 4 2/2%-os ezüst járadék 99.05. Osztrák koronajáradék 95.65. 1894-iki sorsjegye 207.50. Osztrák hitelintézeti részvény 633.-. Unionbank 534.-. Osztrák Landerbank 402.50. Osztrák-magyar államvasut 635.-. Elbavölgyi vasut 478.-. Alpezi bányarészvény 410.50. 20 frank. arany 19.05. Londoni váltóár 239.80. Bécsi Tramway Litt B. 233.-. Bécsi Tramway Litt A. 233.-. Lipót kőbő 375.-. Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 26. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a záratiok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 634.-. Magyar hitelrészvény 638.-. Angol-Osztrák bank 271.-. Bécsi bankjegyesület 442.-. Union bank 534.-. Landerbank 402.-. Osztrák-magyar államvasut részvény 635.-. Déli vasut 91.50. Elbavölgyi vasut 449.-. Eszaknyugati vasut részvény 471.-. Dohányrészvény 282.-. Rimamurányi vasmű 435.-. Alpezi bányarészvény 411.50. Májusi járadék 99.50. Magyar korona

Járadék 92.90. Török sorsjegyek 99.50. Német birodalmi márka 117.46.-. Napoleon 0-ór 19.03.

Külföldi értéktörzsde.

Berlin, július 26. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde változatlanul határozott ületihiány benyomása alatt áll, amely a Gerhard Terlingin-vezetothatása. A hannoveri banknak, mint kárvalott félnek erre az ügyre vonatkozó jelentése elkedvetlenítette a tőzsdét. Bankterkek renyhék, árnyalok gyengültek. Bányarészek bágyadtak voltak arra a gelsenkircheni hírre, hogy a közszindikátus legközelebb leszállítja a finom és koksz-szén árát. Járadékok jól tartották magukat. Vasutak el voltak hanyagolva. A második tőzsdéorában nagyon csendes üzlet és az árnyalok alig változtak. Ultimopéncz 3 1/2-3%. Magánleszámlítókat 2 1/2%.

Berlin, július 26. (Zárlat.) 4 2/2%-os papírjáradék 99.40. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.75. Elbavölgyi vasut . . . Magyar koronajáradék 93.90. Osztrák-magyar államvasut 136.10. Kassa-oderbergi vasut . . . Bécsi váltóár 85.05. Magyar vasut beruházási kölcsön 103.40. Alpezi bányarészvény . . . Disconto-Commandit 171.75. Aitalanos villamosági Edison 175.-. Gelsenkircheni 161.10. Laura-kőbő 180.10. 4 2/2%-os ezüstjáradék 99.-. 4%-os magyar aranyjáradék 99.80. Osztrák hitelrészvény 199.25. Déli vasut 22.-. Károlyi Lajos vasut . . . Orosz bankjegyek 216.-. 4%-os új orosz kölcsön . . . Török dohányrészvény . . . Olasz járadék 97.25. Magyar hitelbank . . . Dynamit Trust 148.40. Harpeni 150.30. Az irányzat gyengült.

Berlin, július 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 99.80. Magyar koronajáradék 93.75. Osztrák hitelrészvény 198.90. Osztrák-magyar államvasut 136.10. Déli vasut 22.-. Eszaknyugati vasut . . . Elbavölgyi vasut . . . Orosz bankjegyek 216.-. Buschtiehradi . . . Orosz bankjegyek . . . (Ultimo.) Lombard . . .

Hamburg, július 26. (Zárlat.) 4 2/2%-os ezüstjáradék 98.90. 1890. sorsjegye 140.-. Déli vasut 21.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.50. Osztrák hitelrészvény 198.75. Osztrák-magyar államvasut 135.75. Olasz járadék 97.25. 4%-os Magyar aranyjáradék 99.90. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, július 26. (Zárlat.) 4 2/2%-os papírjáradék 99.10. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.60. Magyar koronajáradék 93.90. Osztrák-magyar bank 117.50. Déli vasut 22.-. Elbavölgyi vasut 122.50. Londoni váltóár 204.07. Bécsi bankjegyesület 112.20. Villamos részvény . . . 3%-os magyar aranykölcsön 83.-. 4 2/2%-os ezüstjáradék 99.15. 4%-os magyar aranyjáradék 99.75. Osztrák hitelrészvény 199.20. Osztrák-magyar államvasut 136.30. Eszaknyugati vasut 119.-. Bécsi váltóár 850.10. Párisi váltóár 811.10. Unio bank . . . Alpezi bányarészvény 213.-. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, július 26. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árnyalok januárja. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 199.-. Német bank 189.30. Discont 172.10. Berlini kereskedelmi bank . . . Gelsenkircheni . . . Harpeni . . . Laura-kőbő . . . Olasz járadék . . .

Páris, július 26. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut . . . 4%-os osztrák aranyjáradék . . . Osztrák Landerbank . . . 3%-os francia járadék 100.57. Otomanbank 528.-. 3 1/2%-os francia járadék 101.87. Alpezi bányarészvény . . . Déli vasut . . . 4%-os magyar aranyjáradék . . . Párisi bankrészvény 1035.-. Olasz járadék 98.67. Francia törleszt. járadék . . . Osztrák földhitelezési részvény 12.20. Török dohányrészvény 313.-. Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 25. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 78-80 fillérig. Öreg közép (páronkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 84-86 fillérig. Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 85-86 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 85-86 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli sulyban) . . . fillérig. Közép (páronkint 240-280 kilogramm sulyban) . . . fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) . . . fillérig. Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) . . . fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 85-86 fillérig. Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 84-85 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 85-86 fillérig.

Sertésállomány 1901. július 24. napján volt készlet 48.999 darab. 1901. július 25. napján lehajlatott 309 darab. 1901. július 25. napján elszállított 413 darab. 1901. július 26. napjára maradt készletben 43.795 darab.

Napirend.

Naptr. Szombat, július 27. - Római katolikus: Pantaleon. - Protestáns: Pantaleon. - Görög-ország: (július 14.) Argula. - Zsidó: Ab. 11. Sabbath. Voetechanon. - Nap két: 4 óra 16 percek. - Nyugszik 7 óra 23 percek. - Hold két: délután 4 óra 15 percek. - Nyugszik: reggel 3 óra 26 percek. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály a Csillag-utca 15. szám alatt, nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. - Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. A Nemzeti Szalon kiállítás d. e. 9 óratól este 7-ig Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár és Akadémiában zárva. Iparművészeti múzeum zárva. Képzőművészeti múzeum zárva. Meszgasztásügyi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9-1 óráig. A földtani intézet múzeuma d. e. 10-1-ig. Belépődíj 1 korona. Közeledési Múzeum a Városligetben zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár zárva. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

